

VÝUKOVÝ PROGRAM

NA ROZVOJ KOMPETENCÍ K UDRŽITELNÉMU ROZVOJI VE
VZTAHU K SOCIÁLNÍMU PILÍŘI UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Projekt „51 kroků k lepšímu společnému vzdělávání“
CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_068/0001453 je spolufinancován Evropskou unií.

OBSAH:

ÚVODNÍ SLOVO	1
VÝUKOVÁ LEKCE 1 MODERNÍ KRYPTOGRAFIE	2
VÝUKOVÁ LEKCE 2 DEMOGRAFIE HROU „MÁME RÁDI ČESKO“	6
VÝUKOVÁ LEKCE 3 PUTOVÁNÍ OKOLÍM	9
VÝUKOVÁ LEKCE 4 HISTORIE KOLEM NÁS	11
VÝUKOVÁ LEKCE 5 SLEPÁ MAPA	15
VÝUKOVÁ LEKCE 6 ŘEŠÍME SITUACE V POHODĚ I	18
VÝUKOVÁ LEKCE 7 ŘEŠÍME SITUACE V POHODĚ II	22
VÝUKOVÁ LEKCE 8 JSME TU SPOLEČNĚ	24
VÝUKOVÁ LEKCE 9 ÓDA NA RADOST	27
VÝUKOVÁ LEKCE 10 JAK SE MOHU ZAPOJIT DO VEŘEJNÉHO DĚNÍ	34
VÝUKOVÁ LEKCE 11 MÍSTO SETKÁVÁNÍ	37
VÝUKOVÁ LEKCE 12 NA NÁVŠTĚVĚ VE STŘEDISKU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHY 13	41
VÝUKOVÁ LEKCE 13 ŠKOLNÍ UNIFORMY	46
VÝUKOVÁ LEKCE 14 PŘEDSUDKY A STEREOTYPY	49
VÝUKOVÁ LEKCE 15 KDE BUDEME BYDLET?	52
VÝUKOVÁ LEKCE 16 POSTAVENÍ ŽENY VE SPOLEČNOSTI V KONTEXTU HUDEBNÍ VÝCHOVY	55
VÝUKOVÁ LEKCE 17 RASISMUS V MINULOSTI I SOUČASNOSTI	59
VÝUKOVÁ LEKCE 18 LÉKAŘSKÁ PÉČE V ČR	63
VÝUKOVÁ LEKCE 19 VYTVÁŘÍME PŘÍJEMNĚJŠÍ PROSTŘEDÍ PRO KAŽDODENNÍ ŽIVOT	67
VÝUKOVÁ LEKCE 20 SOCIÁLNÍ ROZDÍLY VE SPOLEČNOSTI V KONTEXTU ČESKÉ LITERATURY	71

ÚVOD

Milé kolegyně a kolegové,

chtěli bychom vám představit materiál, který vznikl v aktivitě KA06 projektu „51 kroků k lepšímu společnému vzdělávání“ CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_068/0001453 realizovaného Fakultní základní školou Trávníčkova na Praze 13.

Jedná se o soubor 20 výukových lekcí určených pro pedagogy prvního i druhého stupně základních škol. Naším cílem bylo vytvoření programu, který by rozvíjel kompetence vyučujících i žáků v tématech udržitelného rozvoje ve vztahu k sociálnímu pilíři a zároveň obohatil výuku o moderní formy vyučování. Jedná se o velice široké téma, které se dotýká všech předmětů napříč ročníky i průřezovými tématy.

V rámci práce nad programem a začátkem jeho ověřováním ve výuce nás zasáhlo uzavření škol spojené s epidemiologickou situací a na konci projektu přijímání ukrajinských dětí do škol a jejich začleňováním do kolektivu. I proto se program stává ještě aktuálnější, než se na počátku mohlo zdát, a i přes obtížnou situaci ve školách i ve světě se podařilo jeho ověření. Za spolupráci a podnětné připomínky velmi děkujeme nejen všem pedagogům, kteří se na pilotování výukových materiálů podíleli, ale i žákům, kteří se zapojili s nadšením do hodin a projektů a v rámci ověřování vytvořili mnoho zajímavých materiálů.

Doufáme, že vás programy inspirují a třeba najdou místo ve vaší výuce.

Realizační tým KA06

VÝUKOVÁ LEKCE 1

MODERNÍ KRYPTOGRAFIE

ANOTACE

Výuková hodina je brána jako úvod do dané problematiky. Žáci se seznámí s vybranými základními termíny trvale udržitelného rozvoje z oblasti sociálního pilíře. Osvojení termínů probíhá prostřednictvím moderních technologií, v heterogenních skupinách žáci s pomocí tabletů či telefonů skenují QR kódy, které mají v sobě zakódované potřebné informace.

Informatika
7. ročník
2 vyučovací
hodiny

Doporučené místo realizace: učebna, budova školy, okolí školy

Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie

Oblast sociálního pilíře TUR: **Základní terminologie sociálního pilíře**

Očekávané výstupy ŠVP:

Žák:

- při práci s výpočetní technikou využívá teoretické poznatky o funkcích jednotlivých složek hardware a software
- ovládá a využívá dostupnou výpočetní techniku, software a hardware

Klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence pracovní

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci si osvojí základní pojmy, které se týkají trvale udržitelného rozvoje ve vztahu k sociálnímu pilíři. Žáci pracují se čtečkami QR kódů. Žáci vytváří QR kódy.

2) Organizace vyučovací hodiny

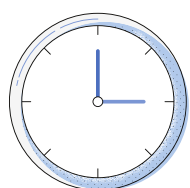
Práce ve skupinách

Frontální výuka

3) Pomůcky

Pracovní list, QR kódy, tablet či mobilní telefon, psací potřeby, počítač

4) Metodická část, časový projekt hodin

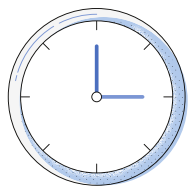
1.VYUČOVACÍ HODINA:

5 minut

Seznámení žáků s projektem. Jaký je obsah a cíl projektu, jaké aktivity žáky čekají.

VÝUKOVÁ LEKCE 1

MODERNÍ KRYPTOGRAFIE

10 minut

Pedagog zmapuje vstupní znalosti žáků, co se týče TUR, společně pomocí myšlenkové mapy na interaktivní tabuli – mapu uloží pro práci v další hodině. (Může pomáhat návodnými otázkami – např. Kde jste tento pojem slyšeli? V jaké souvislosti? V jakém předmětu? Co si představujete pod pojmem „sociální“, čeho by se to mohlo týkat? Napadají vás nějaké „sociální“ problémy kolem vás? V jaké oblasti?)

5 minut

Pedagog žákům vyloží základní teorii o trvale udržitelném rozvoji, se zaměřením na sociální pilíř (viz teorie), pouze aby je uvedl do tématu.

15 minut

Pedagog žákům vysvětlí náplň následující aktivity – dnes se seznámí s pár základními pojmy týkající se sociálního pilíře. (Lze i poukázat na to, že se ve škole převážně věnují environmentálnímu pilíři.) Žáci dostanou pracovní list s definicemi. Jejich úkolem bude chodit po učebně/škole/areálu školy (dle možnosti školy a počasí) a vyhledávat QR kódy. Ty poté skenují pomocí tabletu či mobilního telefonu (dle domluvy s pedagogem). Po naskenování získají pojem týkající se TUR, který si poznamenají. Následně přiřazují termíny k definicím.

5 minut

Pokud mají vše hotové, přijdou k pedagogovi, který má poslední QR kód se správným řešením. Žáci si porovnají řešení se svým pracovním listem a trénují schopnost vyhledávání a opravování vlastních chyb. Najdou-li chybu ve svém řešení, chybu si výrazně opraví – pedagog vede žáky k tomu, že chybami se člověk učí a není se zač stydět. V této hodině se předpokládá znalost práce s QR kódy. Pokud žáci dosud nepracovali se čtečkou QR kódů, pedagog provede před aktivitou zaškolení.

5 minut

Pedagog provede s žáky zpětnou vazbu, zjišťuje, jak se žákům ve skupině pracovalo a zda pro ně byl úkol náročný. Také zhodnotí chyby a zda by nyní postupovali jinak.

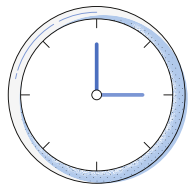
2.VYUČOVACÍ HODINA:

5 minut

Pedagog s žáky zopakuje nové pojmy z minulé hodiny. Žáci se pak vrátí k myšlenkové mapě z předchozí hodiny a vyhledávají, zda se v ní vyskytují nově osvojené pojmy, nebo zda alespoň zachytili nějakým způsobem příbuzné téma.

VÝUKOVÁ LEKCE 1

MODERNÍ KRYPTOGRAFIE

15 minut

Pedagog pošle žákům tematické okruhy sociálního pilíře v textovém dokumentu, aby si žáci uvědomili, co vše se tohoto tématu týká. Společně či samostatně zvýrazňují témata, která se vyskytovala v myšlenkové mapě či v QR kódech. Pedagog průběžně zjišťuje, zda žáci všem pojmům rozumí, pokud ne, stručně vysvětlí. Poté porovnávají, jak moc dané téma v úvodu vystihli či nikoliv.

20 minut

Pedagog zadá žákům samostatnou práci. Žáci si z okruhu témat vyberou tři nové pojmy. Význam či definici si vyhledají na internetu a poté definici zašifrují pomocí QR generátoru. Hotové QR kódy zkopírují a pošlou pedagogovi. (V rámci opakování je může pedagog použít v dalších hodinách.)

5 minut

Na závěr pedagog shrne získané informace a provede s žáky reflexi hodiny.

5) Teorie

Trvale udržitelný rozvoj je způsob rozvoje lidské společnosti. Cílem je naplňovat potřeby současných generací takovým způsobem, aniž by ohrozili schopnost budoucích generací naplňovat své potřeby.

Mezi hlavní cíle udržitelného rozvoje patří zachování životního prostředí budoucím generacím, v co nejméně pozměněné podobě. Z hospodářského hlediska je hlavní snahou vytvářet svět bez konzumu, tedy vytvářet čím dál kvalitnější produkty, které umožní trvalý blahobyt. V sociální oblasti jde o podporu komunitního života a tvořit sociální stát směřující k sociálnímu blahobytu.

Udržitelný rozvoj je tedy postaven na sociálním, ekonomickém a environmentálním pilíři, jimž by měl být věnován stejný podíl.

POJMY:

Trvale udržitelný rozvoj – způsob rozvoje lidské společnosti. Cílem je naplňovat potřeby současných generací takovým způsobem, aniž by ohrozili schopnost budoucích generací naplňovat své potřeby. Je postaven na sociálním, ekonomickém a environmentálním pilíři.

Demografie – věda zabývající se reprodukcí lidské populace. Reprodukce je pak přirozený proces obnovy obyvatelstva důsledkem rození a vymírání.

Sociální prostředí – společenství lidí, ve kterém člověk žije, kde se pohybuje, pracuje.

Životní úroveň – míra uspokojování materiálních i nemateriálních potřeb a tužeb jednotlivce či skupiny zbožím a službami.

Odliv mozků – jednosměrná migrace (přesun) inteligence, tj. vysoce vzdělaných a kvalifikovaných lidí, např. do jiných měst či zemí

VÝUKOVÁ LEKCE 1

MODERNÍ KRYPTOGRAFIE

POJMY:

Sociální služby – zajišťují pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence (předcházení) sociálního vyloučení. Patří sem např. pečovatelské služby, poradny, domovy pro seniory, nízkoprahová centra apod.

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo – pracovní síla tvořena zaměstnanými a nezaměstnanými lidmi. Patří sem lidé od 15 let až do důchodového věku.

Genderová rovnost – požaduje stejné postavení a stejnou účast obou pohlaví ve všech sférách veřejného a soukromého života. Cílem je prosazovat plnohodnotnou účast žen a mužů ve společnosti.

Životní minimum – společensky uznaná minimální hranice peněžních příjmů občana k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb. Pod ní už nastává stav hmotné nouze.

Občanská participace – zapojení občanů do řešení věcí veřejných nezávisle na státu a ekonomické sféře - např. možnost podílení se na řešení problémů uvnitř obce.

6) Pracovní listy a přílohy

- Příloha 1 - Textový dokument s tematickými okruhy
- Příloha 2 - Pracovní list s definicemi
- Příloha 3 - QR kódy k tisku

7) Zdroje

Definice:

Sociologická encyklopedie [online]. Sociologický ústav AV ČR, 2019 [cit. 2020-08-18].

Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/>

Tematické okruhy z práce Kučerové a Šimka: Indikátory sociálního pilíře udržitelného rozvoje na lokální úrovni. In: Civitas per populi [online]. [cit. 2020-08-18].

Dostupné z: [http://webcache.googleusercontent.com/search?](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:YzxqrxLUbsQJ:www.civitas-group.cz/soubory/04_Kucerova-Simek_Socialni_pilir.pdf+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz)

[q=cache:YzxqrxLUbsQJ:www.civitas-group.cz/soubory/04_Kucerova-Simek_Socialni_pilir.pdf+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:YzxqrxLUbsQJ:www.civitas-group.cz/soubory/04_Kucerova-Simek_Socialni_pilir.pdf+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz)

PŘÍLOHA 1 - TEXTOVÝ DOKUMENT S TEMATICKÝMI OKRUHY

V rámci sociálního pilíře lze definovat tyto tematické okruhy:

- Demografická struktura a vývoj, zdravotní stav, nemocnost
 - Počet obyvatel
 - Vývoj celkového počtu obyvatel
 - Migrační měna
 - Přirozená měna
 - Plodnost-reprodukce
 - Věková struktura
 - Střední délka života
 - Úmrtnost
 - Zdravotní stav
- Vzdělanostní struktura, kvalita vzdělávání, celoživotní učení
 - Vzdělanostní úroveň obyvatelstva
 - Kvalita vzdělávání
 - Odliv mozků
 - Celoživotní vzdělávání
 - Podpora vzdělávání
- Sociální prostředí, služby sociální a zdravotní, kriminalita, bezdomovectví
 - Dostupnost služeb
 - Kvalita sociálních a zdravotnických služeb
 - Podpora sociálně slabých
 - Kriminalita, bezpečí
 - Bezdomovectví
- Zaměstnanost, nezaměstnanost
 - Struktura ekonomicko-aktivních obyvatel
 - Zaměstnanost
 - Nezaměstnanost
 - Obecná míra nezaměstnanosti dle pohlaví, dle věku, dle vzdělání
 - Registrovaná míra nezaměstnanosti dle pohlaví, absolventů, dle postižení, dle vzdělání, dlouhodobá, dle věku
 - Pracovní místa, pohyb za prací
- Rovnoprávnost žen
 - Zaměstnanost žen
 - Účast žen v rozhodovacích procesech
 - Mzdy žen
- Životní úroveň
 - Podíl domácnosti pod hranici životního minima
 - Příjmy
 - Sociální dávky
 - Domácnosti
- Kvalita bydlení
 - Struktura bytového fondu
 - Kvalita bytového fondu
 - Nabídka bydlení
 - Dostupnost bydlení
 - Bytová výstavba
- Občanská společnost, spokojenost, participace
 - Spokojenost
 - Dostupnost veřejných služeb
 - Participace na věcech veřejných – občanská společnost
 - Aktivity nevládního neziskového sektoru
 - Účast ve volbách

PŘÍLOHA 2 - PRACOVNÍ LIST S DEFINICEMI

.....
Způsob rozvoje lidské společnosti. Cílem je naplňovat potřeby současných generací takovým způsobem, aniž by ohrozili schopnost budoucích generací naplňovat své potřeby. Je postaven na sociálním, ekonomickém a environmentálním pilíři.

.....
Věda zabývající se reprodukcí lidské populace. Reprodukce je pak přirozený proces obnovy obyvatelstva důsledkem rození a vymírání.

.....
Společenství lidí, ve kterém člověk žije, kde se pohybuje, pracuje.

.....
Míra uspokojování materiálních i nemateriálních potřeb a tužeb jednotlivce či skupiny zbožím a službami.

.....
Jednosměrná migrace (přesun) inteligence, tj. vysoce vzdělaných a kvalifikovaných lidí, např. do jiných měst či zemí.

.....
Zajišťují pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence (předcházení) sociálního vyloučení. Patří sem např. pečovatelské služby, poradny, domovy pro seniory, nízkoprahová centra apod.

.....
Pracovní síla tvořena zaměstnanými a nezaměstnanými lidmi. Patří sem lidé od 15 let až do důchodového věku.

.....
Požaduje stejné postavení a stejnou účast obou pohlaví ve všech sférách veřejného a soukromého života. Cílem je prosazovat plnohodnotnou účast žen a mužů ve společnosti.

.....
Společensky uznaná minimální hranice peněžních příjmů občana k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb. Pod ní už nastává stav hmotné nouze.

.....
Zapojení občanů do řešení věcí veřejných nezávisle na státu a ekonomické sféře - např. možnost podílení se na řešení problémů uvnitř obce.

PŘÍLOHA 3 - QR KÓDY K TISKU

PŘÍLOHA 3 - QR KÓDY K TISKU (POKRAČOVÁNÍ)

VÝUKOVÁ LEKCE 2

DEMOGRAFIE HROU „MÁME RÁDI ČESKO“

ANOTACE

Žáci se budou zabývat demografií ve svém okolí, v Praze 13. Seznámí se se statistickými údaji prostřednictvím hry, která je známa ze soutěžního pořadu „Máme rádi Česko“. Žákům budou pokládány otázky, např. kolik se v roce 2019 narodilo dětí, jaký je průměrný věk, podíl cizinců či VŠ vzdělaných apod. Pokud možno budou všechny otázky vztaheny na oblast Prahy 13. Nikdo z žáků pochopitelně nebude znát přesnou odpověď, budou zde ale mj. trénovat schopnost odhadu, kterou mohou dále uplatňovat v hodinách matematiky. Princip soutěže je postaven na odhadu a následném porovnání se správnými údaji. Žáci jsou rozděleni do heterogenních týmů, které spolu navzájem soupeří.

Zeměpis

8. ročník

1 vyučovací

hodina

Doporučené místo realizace: učebna

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Oblast sociálního pilíře TUR: **Základní terminologie sociálního pilíře**

Očekávané výstupy ŠVP:

Žák:

- vymezí a lokalizuje místní oblast (region) hl. m. Prahy a Prahy 13
- objasní problematiku demografického vývoje a složení obyvatelstva

Klíčové kompetence: kompetence kučení, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální

Průřezová témata:

- MKV - multikulturalita
- Mezipředmětové vztahy Matematika – odhady, statistika, procenta

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci poznávají městskou část Praha 13 z pohledu TUR ve vztahu k sociálnímu pilíři. Žáci pracují se statistickými údaji a vyvozují z nich obecné závěry. Žáci procvičují dovednost odhadu. Žáci procvičují spolupráci ve skupinách.

2) Organizace vyučovací hodiny

Práce ve skupinách

Frontální výuka

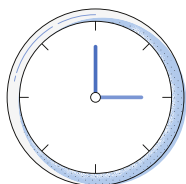
3) Pomůcky

Interaktivní tabule, tabulka s údaji, psací potřeby, aplikace typu „Kolo štěstí“

VÝUKOVÁ LEKCE 2

DEMOGRAFIE HROU „MÁME RÁDI ČESKO“

4) Metodická část, časový projekt hodin

5 minut

Seznámení žáků s projektem. Jaký je obsah a cíl projektu, jaké aktivity žáky čekají.

35 minut

Aktivita je inspirována soutěží z pořadu „Máme rádi Česko“. Popis soutěže Žáci jsou rozděleni do skupin (dle počtu žáků, doporučeno max. 7 žáků do skupiny, aby byla zajištěna určitá spolupráce žáků). Pedagog zadává soutěžní otázku se statistickým obsahem – viz tabulka v příloze (všechny údaje jsou zjištěny na městskou část Praha 13). Např. kolik bylo obyvatel v Praze 13 k datu 31. 12. 2019? Kolik se narodilo dětí v prvním čtvrtletí 2020? Žáci mají v týmu minutu na vytvoření odhadu, svůj odhad si zapíší na papír. Poté pedagog vyzve zástupce týmu, aby sdělili svůj odhad. Skupina s nejlepším odhadem vyhrává a jde si na interaktivní tabuli zatočit Kolem štěstí, ve kterém získává určitý počet bodů (doporučena aplikace Spin The Wheel - Random Picker či Ruleta rozhodnutí na Google play). Body jednotlivých týmů se zapisují pro přehled na tabuli. Soutěž končí ve chvíli, kdy dojdou otázky (výběr otázek z tabulky je ponechán na pedagogovi). Na závěr pedagog či žáci sečtou body a vyhlásí se vítězný tým. Odměna je ponechána na pedagogovi.

5 minut

Pedagog provede s žáky reflexi hodiny. Shrnou, jak se jim spolupracovalo, co zajímavého se dozvěděli, co je třeba překvapilo atd.

5) Další náměty, poznámky

Je dobré poukázat na to, že vtéto soutěži mají všichni stejné šance, protože údaje nikdo z žáků nemůže znát a jedná se o pouhý odhad.

Smyslem této soutěže je lépe poznat svou městskou část a vytvořit si představu o sociální oblasti. Jako bonus se zde rozvíjí matematická gramotnost. Jednak se žáci učí odhadu (což je dle ČŠI nejslabší matematická dovednost žáků na ZŠ), jednak může pedagog dále pracovat s údaji. V rámci hodiny matematiky mohou žáci přepočítávat údaje na procenta. Např. kolik procent obyvatel je ženského pohlaví? Kolik procent je nezaměstnaných obyvatel?

VÝUKOVÁ LEKCE 2

DEMOGRAFIE HROU „MÁME RÁDI ČESKO“

Další náměty v průběhu hry:

Možnost práce s údaji – porovnávání, poukazování na oblast sociálního pilíře např.:

demografie - jestli je více obyvatel ženského nebo mužského pohlaví, které pohlaví dosahuje vyššího průměrného věku, zda je více sňatků či rozvodů

gender - více nezaměstnaných žen či mužů

reprodukce - více narozených či zemřelých

migrace - více přistěhovalých či vystěhovalých

vzdělání - jaké je nejčastější nejvýše dosažené vzdělání, apod.

6) Zdroje

Český statistický úřad [online]. 2020 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/Začátek formuláře>

VÝUKOVÁ LEKCE 3

PUTOVÁNÍ OKOLÍM

ANOTACE

V rámci oblasti Místopis a vztah k okolí vyrazí žáci do Prokopského údolí. V heterogenních skupinách budou chodit po stanovištích a plnit úkoly, které budou vztaženy k tomuto místu. Cílem je detailněji poznat Prokopské údolí např. z historického hlediska či z hlediska místních ekosystémů, a prohloubit tak vztah k tomuto místu.

Doporučené místo realizace: učebna, Albrechtův vrch (Praha 13)

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Oblast sociálního pilíře TUR: Místopis a vztah k okolí

Očekávané výstupy ŠVP:

Žák:

- rozlišuje skupenství vody a její rozložení na Zemi
- popisuje koloběh vody v přírodě - rozlišuje horniny a nerosty
- rozeznává různé skupiny rostlin-pojmenovává části těla semenných rostlin-vysvětluje význam kořene, zná různé typy-popisuje dužnatý a dřevnatý stonek-rozlišuje typy listů, včetně jehlic-popisuje stavbu květu a různé typy květů - uvede typy plodů

Klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence sociální a personální, kompetence občanské

Průřezová témata:

- OSV - rozvoj schopností poznávání, komunikace, kooperace a kompetice
- EV - vztah člověka k prostředí

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci se seznámí s významem slov meandr a eroze a s některými méně známými druhy ovoce v kontextu blízkého okolí jejich školy.

2) Organizace vyučovací hodiny

Práce ve skupinách

Frontální výuka

Exkurze

3) Pomůcky

Projektor, kopie mapy Prahy 13, kopie mapy Stodůlek, vytištěné obrázky z prezentace x počet skupin, archy formátu A3 - A2 x počet skupin

4) Teoretická část

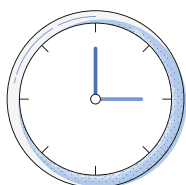
Význam slova meandr, historie Albrechtova vrchu, arboretum - viz. přílohy

Člověk a jeho svět
2. a 3. ročník
3 vyučovací
hodiny

VÝUKOVÁ LEKCE 3

PUTOVÁNÍ OKOLÍM

5) Metodická část, časový projekt hodin

1.ČÁST - VE TŘÍDĚ:

5 minut

Úvod hodiny, nastínění programu dopoledne

15 minut

Příprava na exkurzi: Prezentace Meandr a Albrechtův vrch

10 minut

Žáci se rozdělí do skupin po dvou až třech a dostanou pracovní listy (jeden do skupiny), mohou odpovědět na otázky 1 – 3 ještě ve třídě (informace v prezentaci)

2.ČÁST - EXKURZE:

120 minut

Žáci se projdou k Albrechtovu vrchu, kde si prohlédnou meandry Prokopského potoka a arboretum. Dokončí otázky a úkoly v pracovním listě.

3.ČÁST - SHRUTÍ:

27 minut

Po návratu do třídy žáci porovnají své odpovědi s ostatními a zopakují si pojmy, které se naučili. Proběhne diskuse na téma: Co koho nejvíce zaujalo, co bylo pro žáky nové a sdílení zážitků z exkurse.

3 minuty

Ukončení hodiny

6) Tipy a nápady pro rozšíření aktivity

Žáci by mohli zpracovat téma výtvarně. Mohli by sesbírat a vylisovat listy stromů z arboreta a udělat z nich koláž nebo nakreslit různé druhy ovoce.

7) Pracovní listy a přílohy

- Příloha 1 - Pracovní list Meandry Prokopského potoka, arboretum
- Příloha 2 - Pracovní list pro ČSJ - Výlet do Prokopského údolí
- Příloha 3 - Prezentace Meandr
- Příloha 4 - Prezentace Albrechtův vrch

8) Zdroje

- <https://hinderedsettling.files.wordpress.com/2014/03/ucayali71.gif?w=560>
- <https://regiony.rozhlas.cz/hura-na-sopku-aneb-albrechtuv-vrch-v-praze-a-arboretum-pod-nim-7440491>
- http://living-amazonia.org/?page_id=572&lang=cs

PŘÍLOHA 1 - PRACOVNÍ LIST MEANDRY PROKOPSKÉHO POTOKA, ARBORETUM

1 Co znamená slovo **meandr**?

.....

.....

2 Co znamená slovo **eroze**?

.....

.....

3 Který přírodní živel se podílí na obou předchozích jevech?

.....

4 Spočítej přibližně meandry Prokopského potoka u Albrechtova vrchu:

.....

5 Vypiš z naučné tabule „Méně známé ovoce“ všechny druhy, které najdeš. Můžeš kním i nakreslit obrázek listu nebo plodu na druhou stranu pracovního listu. Porovnej je s ovocnými stromy, které znáš.

.....

.....

.....

.....

PŘÍLOHA 2 - PRACOVNÍ LIST VÝLET DO PROKOPSKÉHO ÚDOLÍ

Pracujte s učebnicí ČJS str. 22, 14, 47, 57, 58

Jak nazýváme jednotlivé skupenství vody? Jaké skupenství je v Prokopském potoce - zakroužkujte:

pevné

kapalné

plynné

Přeměnu **ledu na tekoucí vodu** nazýváme:

Přeměnu **tekoucí vody na led** nazýváme:

Přeměnu **tekoucí vody na páru** nazýváme:

Pozorujte horniny a nerosty kolem sebe:

NEROSTY jsou tvořeny:

HORNINY jsou složeny z:

Napište názvy rostlin, keřů a stromů, které vidíte kolem sebe a dokážete je pojmenovat:

.....

.....

.....

Nalepte rostlinu a popište všechny její části:

VÝUKOVÁ LEKCE 4

HISTORIE KOLEM NÁS

ANOTACE

Žáci se seznámí s konkrétní historií svého okolí a zobecní své poznatky do principu urbanizace. Žáci budou poznávat místa z historických fotografií a porovnávat historické mapy s dnešní situací. Důležité okamžiky proměny okolí (např. Výstavba sídliště) znázorní na časové ose.

Doporučené místo realizace: učebna

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Oblast sociálního pilíře TUR: Místopis a vztah k okolí

Očekávané výstupy ŠVP:

ČJS - Žák:

- ví, co určuje měřítko mapy a používá legendy map
- umí se orientovat na mapě
- zná, proč, kdy a jak vznikala města a jak se rozvíjela
- vypráví o Praze, její historii, památkách, kulturním i politickém centru
- orientuje se v Praze 13, v jednotlivých druzích pražské hromadné dopravy, zná stanice metra trasy B

Klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence sociální a personální, kompetence občanské

Průřezová témata:

- OSV - sociální rozvoj - kooperace a kompetice

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci se seznámí s historií a místopisem Prahy 13. Žáci se naučí vyhledávat místa v mapě. Žáci se naučí pracovat s prezentovanými informacemi. Žáci si osvojí pojem urbanizace.

2) Organizace vyučovací hodiny

Práce ve skupinách

Frontální výuka

3) Pomůcky

Projektor, kopie mapy Prahy 13, kopie mapy Stodůlek, vytištěné obrázky z prezentace x počet skupin, archy formátu A3 - A2 x počet skupin

Člověk a jeho svět
4. ročník
3 vyučovací
hodiny

VÝUKOVÁ LEKCE 4

HISTORIE KOLEM NÁS

4) Teoretická část

Místa k vyhledání na mapě:

- Prokopské údolí (Prokopský potok)
- Dalejské údolí
- Hemrovy skály (K Nové vsi)
- Butovice
- Jinonice
- kostel sv. Vavřince
- Klukovice
- Stodůlky
- kostel sv. Jakuba Staršího
- Centrální park
- Lužiny
- Velká a Malá Ohrada
- Třebonice
- Krteň

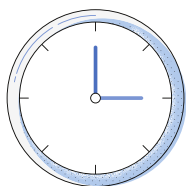
Důležité historické údaje:

- 1974 – Území Prahy 13 jako součást metropole
- 430 mil. let př.n.l. – sopečná činnost, vznik Hemrových skal
- 20 000 př.n.l. – první lidé v regionu
- 1711 – 12 – zbudování Prokopského kostelíka
- 1753 – vztyčena socha sv. Prokopa
- 1966 – zboření kostelíka sv. Prokopa
- 1887 – odtěžení Prokopské jeskyně
- 1088 – první písemná zmínka o Butovicích
- konec 11. st. – stavba kostela sv. Vavřince
- 1610 – spojení Butovic s Jinonicemi
- 1922 – připojení Jinonic a Butovic k velké Praze
- 1342 – první zmínka o vsi Klukovice
- 1850 – spojení Klukovic s Hlubočepy a Zlíchovem
- 1159 – první zmínky o vsi Stodůlky
- 1787 – založení školy ve Stodůlkách
- 1974 – připojení Stodůlek k hlavnímu městu
- 1292 – původní románský kostel ve Stodůlkách
- 1901 – 1903 – pseudogotický kostel sv. Jakuba Staršího (Většího) ve Stodůlkách
- 80. léta 20. stol. – výstavba sídliště
- 90. léta 20. stol. – realizace Centrálního parku
- od r. 1870 – vznik osady Na Lužinách
- 1974 – připojení obce Lužiny k Praze
- konec 18. stol. – vznik osady Velká Ohrada
- 2. pol. 19. stol. – vznik osady Malá Ohrada
- 1911 – Malá i Velká Ohrada připojeny ke Stodůlkám
- 1279 – první písemná zmínka o obci Třebonice
- 1352 – první písemná zmínka o kostelu s. Jana a Pavla v Krtni
- 1890 – přestavba kostel v Krtni v novorománském slohu

VÝUKOVÁ LEKCE 4

HISTORIE KOLEM NÁS

5) Metodická část, časový projekt hodin

1.VYUČOVACÍ HODINA:

2 minuty

Úvod hodiny, představení tématu

3 minuty

Rozdělení žáků do skupin (4 – 5 žáků), každá skupina dostane kopii mapy Prahy 13, stručné vysvětlení měřítka dané mapy

35 minut

Učitel prezentuje na projektoru (interaktivní tabuli) jednotlivé části Prahy 13 (připravená prezentace v power pointu v příloze). Žáci je postupně zakreslují nebo zvýrazňují v mapě a dozvídají se některé informace o jejich historii. Mají-li žáci potíže s nalezením míst, lze je podpořit promítnutím elektronické mapy na interaktivní tabuli/plátně.

5 minut

Rekapitulace hodiny

2.VYUČOVACÍ HODINA:

3 minuty

Úvod hodiny, stručné zopakování předchozí hodiny

20 minut

Učitel znovu promítne prezentaci, vybrané historické údaje žáci zapisují v rámci skupiny na samostatné listy papíru (učitel předepisuje na tabuli). Žáci si ve skupině rozdělí práci tak, že všechny údaje budou zapsány na různých listech pouze jednou, tak, aby se poté daly jednotlivé zápisy od sebe odstříhnout.

10 minut

Žáci rozstříhají listy s daty tak, aby na každém lístečku byla jedna událost s datem samostatně. Potom ve skupině seřadí lístečky od nejstaršího data po nejnovější a na zadní stranu lístečků napíšou pořadové číslo tak, jak jdou události chronologicky za sebou.

10 minut

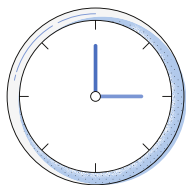
Žáci na připravené archy papíru spředkreslenou časovou osou lepí za sebou lístečky ve správném pořadí. Dle libosti lze k událostem přilepit fotografie z prezentace, přikreslit obrázky nebo lístečky barevně odlišit.

2 minuty

Úklid třídy a ukončení hodiny.

VÝUKOVÁ LEKCE 4

HISTORIE KOLEM NÁS

3.VYUČOVACÍ HODINA:

3 minuty

Úvod hodiny, stručná rekapitulace předchozí práce

10 minut

Promítání historické a současné mapy a leteckého pohledu na interaktivní tabuli.

<https://app.iprpraha.cz/apl/app/dveprahy/>

Žáci zkusí odhadnout, co bylo v posledních 40 letech největší změnou v krajině jejich okolí.

7 minut

Správná odpověď je výstavba sídliště. Žáci pomocí návodných otázek učitele zobecní tento princip rozrůstání měst a zapamatují si pojem urbanizace.

20 minut

Žáci dostanou do dvojice kopii podrobnější mapy Stodůlek. Učitel promítá prezentaci Proměny Stodůlek. Žáci v mapě zvýrazňují ulice, ve kterých byly fotografie pořízené.

5 minut

Celkové shrnutí získaných znalostí, ukončení hodiny

6) Pracovní listy a přílohy

- Příloha 1 - Prezentace Proměny Stodůlek
- Příloha 2 - Obrázková dokumentace k tisku
- Mapa Prahy: <https://www.geoportalpraha.cz/cs/mapy/mapa-online>

7) Tipy a nápady pro rozšíření aktivity

Žáci si prohlédnou jednotlivé části Prahy 13 a Stodůlek, které zakreslili do mapy, během celodenního výletu.

8) Zdroje

- <https://praha13.cz/Historie-a-pametihodnosti-1>
- <https://app.iprpraha.cz/apl/app/dveprahy/>

PŘÍLOHA 2 - OBRÁZKOVÁ DOKUMENTACE K TISKU

1. Hemrovy skály

2. Archeologické nálezy

Zdroje:
<https://praha13.cz/Historie-a-pametihodnosti-1>
<https://app.iprpraha.cz/apl/app/dveprahy/>

PŘÍLOHA 2 - OBRÁZKOVÁ DOKUMENTACE K TISKU

3. Prokopské údolí (1820)

4. Kostelík sv. Prokopa

Zdroje:
<https://praha13.cz/Historie-a-pametihodnosti-1>
<https://app.iprpraha.cz/apl/app/dveprahy/>

PŘÍLOHA 2 - OBRÁZKOVÁ DOKUMENTACE K TISKU

5. Vápencový lom

6. Svatoprokopská jeskyně

Zdroje:
<https://praha13.cz/Historie-a-pametihodnosti-1>
<https://app.iprpraha.cz/apl/app/dveprahy/>

PŘÍLOHA 2 - OBRÁZKOVÁ DOKUMENTACE K TISKU

7. Kostel sv. Vavřince

8. Kostel sv. Jakuba Staršího (Většího) ve Stodůlkách

Zdroje:

<https://praha13.cz/Historie-a-pametihodnosti-1>

<https://app.iprpraha.cz/apl/app/dveprahy/>

PŘÍLOHA 2 - OBRÁZKOVÁ DOKUMENTACE K TISKU

9. Centrální park

10. Velká Ohrada

Zdroje:
<https://praha13.cz/Historie-a-pametihodnosti-1>
<https://app.iprpraha.cz/apl/app/dveprahy/>

PŘÍLOHA 2 - OBRÁZKOVÁ DOKUMENTACE K TISKU

11. Malá Ohrada

12. Kosel sv. Jana a Pavla v Krtni

Zdroje:
<https://praha13.cz/Historie-a-pametihodnosti-1>
<https://app.iprpraha.cz/apl/app/dveprahy/>

VÝUKOVÁ LEKCE 5

SLEPÁ MAPA

ANOTACE

Tato výuková hodina je zaměřena především na vztah žáků k okolí, na jejich pocity a rozvoj sociálních dovedností. Žákům bude předložena slepá mapa okolí školy, do které budou sami za sebe zapisovat názvy míst a ulic podle typických znaků tak, jak to vnímají oni, např. Ulice bezdomovců, Náměstí čekání apod. Následně žáci své mapy porovnájí mezi sebou, diskutují nad nimi a argumentují své volby.

Doporučené místo realizace: okolí školy, učebna

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Oblast sociálního pilíře TUR: Místopis a vztah k okolí

Očekávané výstupy ŠVP:

Žák:

- verbalizuje vlastní prožívání, vnímání
- pokouší se o změnu úhlu pohledu na prožívání osob ve svém okolí nácvikem empatie
- odhaluje a překonává vlastní stereotypy v posuzování

Klíčové kompetence: kompetence kučení, kompetence sociální a personální, kompetence občanské

Průřezová témata:

- EV - základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí
- OSV - rozvoj schopností poznávání, komunikace, poznávání lidí, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci se kriticky zamyslí nad vztahem ke svému okolí. Žáci vytvoří slepou mapu, která charakterizuje jejich vztah k okolí. Žáci vyjadřují své názory a postoje, které si dokážou v kolektivu obhájit.

2) Organizace vyučovací hodiny

Samostatná práce

Diskuze

3) Pomůcky

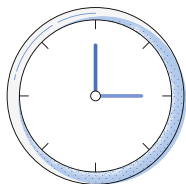
Psací potřeby, slepá mapa, projektor, popř. vizualizér

Výchova k občanství
6. ročník
2 vyučovací
hodiny

VÝUKOVÁ LEKCE 5

SLEPÁ MAPA

4) Metodická část

5 minut

Pedagog žáky motivuje na následující aktivitu. Může se s žáky bavit o tom, jak podle nich vznikají názvy ulic, zda se jim názvy ulic v okolí, popř. kde bydlí, líbí či nikoliv. Dále mohou společně probrat, co je pro danou lokalitu typické, co si pod daným názvem představí.

20 minut

Pedagog vede žáky k tomu, aby si představili, že oni teď budou ti, kteří vytváří názvy ulic, náměstí, městské části, rybníka, potoku či stanic metra a autobusů. Jejich úkolem bude do slepé mapy vymyslet nové názvy tak, aby to podle nich přesně vystihovalo danou lokalitu. Pro příklad Ulice bezdomovců, Náměstí čekání, Temná ulička,... Smyslem je, aby se žáci opravdu zamysleli nad svým okolím a uvědomili si nejen, jak dané místo vypadá, ale s čím ho mají oni spojené (klidně to může být nějaká vzpomínka, zážitek), co se jim na tom místě líbí či nelíbí, popř. co by chtěli změnit.

Žáci pracují samostatně. Na tabuli je promítnuta původní mapa, kdyby se žáci ve své slepé mapě ztratili.

17 minut

Důležitou součástí aktivity je vyhodnocení slepých map. Pedagog si s žáky prohlédne mapy (pokud má škola k dispozici vizualizér, je to ideální nástroj, aby mapu mohla vidět celá třída) a společně nad mapami diskutují. Je vhodné začít oblastí přímo u školy, kterou zná každý. Pedagog vybere ulici s původním názvem a žáci dávají návrhy na nové pojmenování, svůj název vždy vhodně argumentují. Poté žáci vybírají obzvláště povedené názvy.

Závěrem mohou společně žáci vyhodnotit, která místa se jim v okolí líbí, která nikoliv a co by na nich případně změnili (výstup lze využít v další aktivitě - Jak se mohu zapojit do veřejného dění).

3 minuty

Pedagog provede s žáky závěrečnou reflexi hodiny.

VÝUKOVÁ LEKCE 5

SLEPÁ MAPA

ONLINE VERZE

Úvodní motivace a zadání úlohu proběhne frontálně obdobně jako při prezenční výuce. Následně žáci samostatně pracují doma a zakreslují do mapy – je vhodné mapu předem dětem poslat, aby si ji mohly vytisknout. Dále pedagog pošle žákům odkaz na původní mapu, kdyby se ve své ztratili, nebo sdílí svou obrazovku s mapou okolí školy.

Výsledné práce žáci pošlou ke kontrole pedagogovi online formou (fotografie či scan mapy). V průběhu hodiny ale společně diskutují nad novými názvy. Záleží na množství přítomných žáků, buď diskuze proběhne společně, nebo jsou žáci rozděleni do skupin. Pedagog pak prochází mezi jednotlivými místnostmi a pozoruje žáky při debatě, případně podněcuje žáky vhodnými otázkami.

Společně pak provedou závěrečnou reflexi viz původní metodika.

5) Teoretická část

Někteří žáci nemusí být místní. Přesto předpokládáme, že alespoň okolí školy či cestu na autobus znají. Vypracují tedy tu část mapy, která je jim blízka.

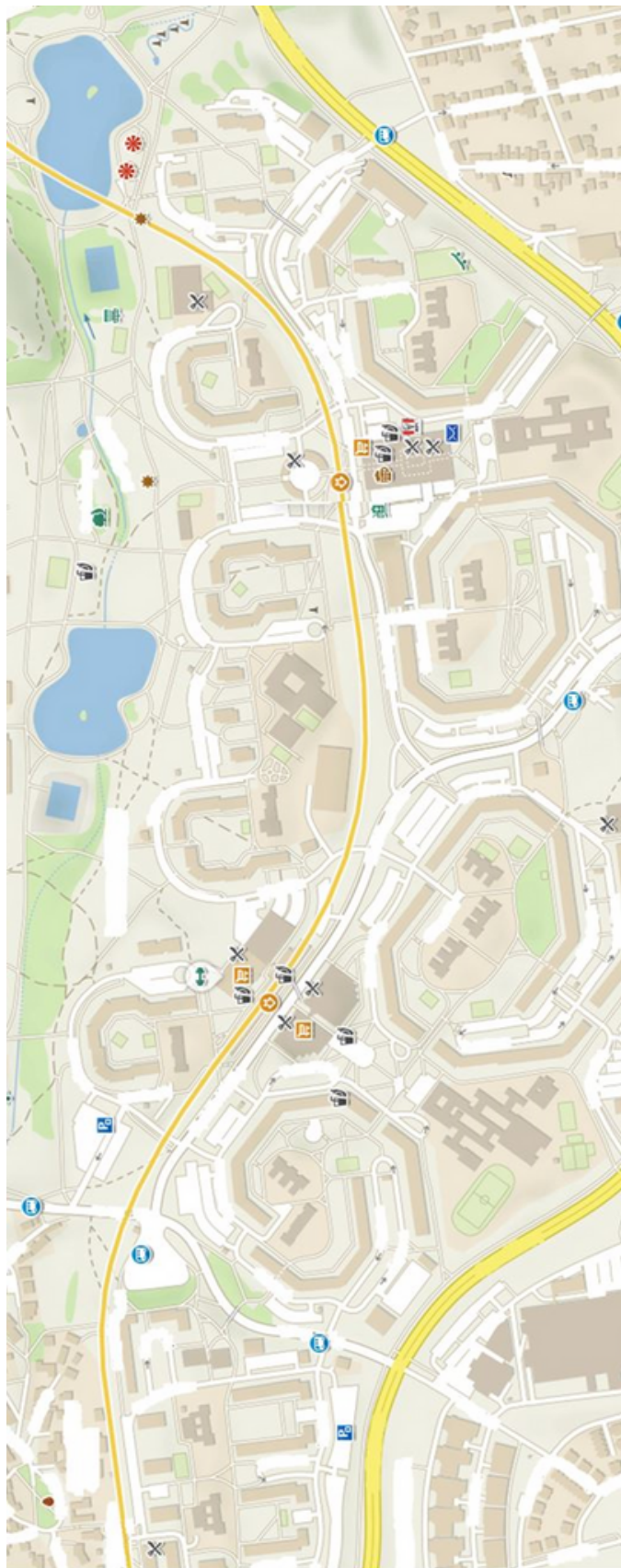
6) Pracovní listy a přílohy

- Příloha 1 – Slepá mapa

7) Zdroje

mapy.cz

PŘÍLOHA 1 – SLEPÁ MAPA

Zdroje:
mapy.cz

VÝUKOVÁ LEKCE 6

ŘEŠÍME SITUACE V POHODĚ I

ANOTACE

Ze zkušenosti víme, že komunikační a vyjednávací schopnosti žáků jsou často na nižší úrovni, než by bylo v dnešním světě a multikulturní společnosti potřeba. Vyzkoušíme si tedy názorně s žáky, jak řešit situace běžného života i konfliktní situace, do kterých se při životě v metropoli můžou dostat.

Člověk a jeho svět
3.-5. ročník
1 vyučovací
hodina

Doporučené místo realizace: učebna

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Oblast sociálního pilíře TUR: **Komunikace – sociální dovednosti, soužití v metropoli a multikulturní společnosti**

Očekávané výstupy ŠVP:

- 3. ročník: žák dovede vysvětlit svoje práva, povinnosti i pravidla slušného chování
- 4. ročník: žák vnímá přednosti i nedostatky spolužáků, dokáže je pochopit a tolerovat
- 5. ročník: žák rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci; obhájí při konkrétních činnostech své názory; dohodne se na společném postupu a řešení se žáky; rozpozná jednání a chování, která se už nemohou tolerovat

Klíčové kompetence: kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální

Průřezová témata:

- OSV - Sebepoznání a sebepojetí, mezilidské vztahy, komunikace

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci si osvojí některé zásady při komunikaci, spolupráci a řešení problémů se spolužáky.

2) Organizace vyučovací hodiny

Frontální, skupinová, diskusní kroužek

3) Pomůcky

Dvě na první pohled stejná jablka, 6 dřevěných tyčí o velikosti 1,8 – 2 m, tabule, potištěné papíry vhodné ke zmuchlání

VÝUKOVÁ LEKCE 6

ŘEŠÍME SITUACE V POHODĚ I

4) Teoretická část

Hry – pomluvy a posmívání:

Házení papírových koulí (pomluvy, posměch)

Tato hra není vhodná pro kolektiv, který zrovna řeší nějaký problém (ubližování)! Každý žák si zmuchláním papíru vyrobí dvě papírové koule. Učitel vybere jednoho žáka. Je potřeba vybrat žáka, který je psychicky odolný a který má silné postavení ve třídě. Stímto žákem odejde vyučující za dveře a řekne mu, že na pokyn může hodit své papírové koule na koho chce. Ostatním žákům ve třídě udělí učitel (nebo asistent) pokyn tak, aby to žák za dveřmi neslyšel. Na smluvené znamení (třeba „hra“) mají všichni hodit jednu kouli na koho chtějí a jednu na spolužáka, který byl za dveřmi. Žáci dostanou instrukce, že nemají v žádném případě mířit na hlavu spolužáků. Po proběhlém házení je potřeba hru rychle ukončit. Žáci vytvoří kruh, ve kterém reflektují své pocity při hře. První slovo má žák, který byl vyčleněn. Většinou sděluje nepříjemné pocity: nevěděl proč všichni hází na něj, jestli se tak domluvili, bylo mu to nepříjemné (tyto pocity se v závěru reflexe dají přímo vztáhnout na to, jak se cítí někdo pomlouvaný nebo posmíváný. Je možné, že vyčleněný žák celou situaci považoval za velikou legraci. Pak je potřeba říct, že někteří žáci mohou brát podobné chování s humorem a některým může být nepříjemné). Také ostatní žáci sdělují své pocity ze hry. Pokud byl ve třídě někdo, do kterého se výrazně více žáků trefovalo svou druhou koulí, je potřeba to ošetřit. Koule ve hře symbolizuje pomluvu. Učitel má také svou kouli, řekne uvěřitelný ne příliš osobní příběh o pomluvě, která se stala jemu. Poučení: Pomluvou vytváříme obraz o člověku, který se nemůže bránit, protože o celé situaci neví.

Koulení jablek (špatné zacházení se spolužáky)

Učitel přinese do třídy dvě pěkná jablka, na první pohled stejná. Jedno nechá stát na stolku. Učitel i žáci si sednou do kruhu a posílají si druhé jablko po zemi. Sjablkem se nesmí házet. Nemusí se vystřídat všichni. Potom se jablko postaví vedle toho druhého a nechá se být. V kruhu si žáci s učitelem povídají, jestli se někdy cítili jako to jablko. Paralela – když se s něčím nebo s někým špatně zachází, zanechá to na něm stopy, poznamená ho to, a možná to nebude na první pohled vidět. Žáci chápou a vědí, že sjablkem se nemá koulet, protože se otluče, ale možná už tak jasně nevědí, že když budou nehezky zacházet se spolužákem (pomluva, posmívání), může to mít podobný efekt. Na konci hodiny se jablko rozkrojí, vnitřek bude zahnědlý na místech, kde bylo otlučené.

Pokládání tyče (komunikace, spolupráce)

Žáci vytvoří skupinky po 4 – 5 žácích. Postaví se do řady vedle sebe a natáhnou ruce dopředu před sebe. Všechny prsty kromě ukazováčku dají do dlaně, jako při ukazování. Zároveň překříží paži sžákem, který stojí vedle tak, že žáci uvnitř řady mají mezi svými pažemi dvě paže okolních spolužáků. Učitel položí žákům na ukazováčky dřevěnou tyč (měla by být dostatečně dlouhá). Úkolem je tyč položit na zem. Žáci nesmí používat jiné prsty, smí spolu mluvit, všichni se pořád musí dotýkat oběma ukazováčky tyče. Tyč nesmí upadnout a nesmí se převrátit. První efekt je, že tyč začne stoupat. Je to proto, že žáci se instinktivně příliš snaží a posouvají nevědomky tyč směrem nahoru.

VÝUKOVÁ LEKCE 6

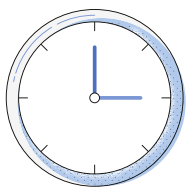
ŘEŠÍME SITUACE V POHODĚ I

Aby byli úspěšní, musí se uvolnit a vnímat ostatní, jichž se dotýkají pažemi. Učitel by měl nechat žáky, aby na to přišli sami. Když se to nedaří, je možné žákům pomoci. Pokud se žáci ve skupině hádají, je třeba uklidnit emoce (hádku jim nepomůže) a vést děti k tomu, aby spolu mluvily. Pokud jim tyč upadne, mohou se o splnění úkolu pokusit znovu. Po ukončení hry proběhne reflexe v kruhu: jaké měli žáci pocity. Časté jsou stížnosti na to, že „on“ nebo „ona“ hru kazili. V tomto případě učitel vrací žáky zpět k mluvení o sobě, o svých pocitech. Je dobré se zeptat, kdy se žákům úkol začal dařit, a vyvodit z toho názorně důležitost komunikace.

Pohybová tichá pošta (pomluvy)

Žáci si stoupnou do řady vedle sebe, dívají se před sebe. Podle počtu žáků je dobré vytvořit dvě až tři řady. Řada by neměla být příliš dlouhá, ale nemělo by jich být mnoho. Učitel se prvního žáka nějak dotkne (vyhneme se dotekům v obličeji a na hlavě), např: položí mu ruku na rameno, jemně mu stiskne zápěstí, lehce mu stiskne ruku jako při pozdravu. Žák tento dotek předá spolužákovi vedle sebe, a tak dál, až dojde k poslednímu žákovi. Poslední předvede, co k němu dorazilo. Většinou se pohyb vyvine v hrubé trhnutí nebo úder (proto se na začátku vyhýbáme obličeji). Tato hra má mnoho variant včetně klasické tiché pošty. Po hře si žáci sednou do kruhu a učitel s nimi provede reflexi. Cílem je přivést žáky k paralele: na začátku je informace, na konci je jiná, zprostředkovaná. Stejně to funguje i s předáváním verbálních informací (tak vzniká pomluva). Každý máme nějakou zkušenost, do jejíhož rámce vkládám to, co je nám řečeno. Naše zkušenost ovlivní, jak předáme informaci dál a přetvoří ji, i když třeba bez našeho úmyslu. Pokud jsem u situace nebyl, je potřeba si informaci ověřit přímo u zdroje (zeptám se někoho, kdo u toho byl). Zároveň se vyvaruji toho, abych šířil informace o situaci, u které jsem nebyl.

5) Metodická část

3 minuty

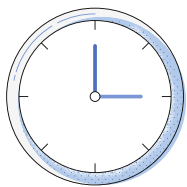
Úvod hodiny – učitel stručně uvede téma hodiny.

20 minut

První část hodiny je zaměřená na řešení běžných problémů ve třídě. Žáci mají tendenci řešit věci okamžitě a nezamyslet se nad svým jednáním. Zároveň žáci dostanou návod, jak odlišit žalování a přivolání pomoci. Učitel napíše na tabuli problém, může být označený jako otazník, a celou řadu možných řešení. (Příklad problému – Pepík shodil Aničce penál). Je potřeba navrhnout škálu řešení od jednoznačně kladných po jednoznačně zavrženíhodná (např. Jeník dá Pepíkovi facku) přes řešení, která jsou sporná. Žáci postupně hlasují pro nebo proti řešení. Na tabuli je namalované srdíčko (nebo hvězdička) na jedné straně, tam řadíme přijatá řešení. Na druhé straně je koš, tam řadíme zavržená řešení. Můžeme také symboly malovat přímo k návrhům řešení.

VÝUKOVÁ LEKCE 6

ŘEŠÍME SITUACE V POHODĚ I

Necháme žáky diskutovat nad spornými řešeními a po nějaké době jim dáme návod, tzv. Zlaté pravidlo. Při posuzování řešení si žák položí otázku: Komu to pomůže? Aby bylo řešení správné, musí odpověď znít: Pomůže to poškozenému (Aničce). Stejně posuzujeme potřebu oznámit jednání učiteli: Komu dotyčný škodí? Sám sobě (např. nepracuje při hodině) – to je jeho věc, a tudíž se jedná o žalování, někomu druhému (bere spolužákovi věci) – takové oznámení je prosbou o pomoc. Na prvním stupni většinou ještě neřešíme sebepoškozování, při kterém je oznámení také přivoláním pomoci a ne žalováním. Žáky vedeme k tomu, aby si tyto otázky položili vždy dříve, než své řešení situace provedou.

20 minut

V druhé části hodiny si učitel vybere jednu ze čtyř her zaměřených na pomluvy, posměch, špatné zacházení se spolužáky, komunikaci a spolupráci a provede ji i s reflexí. Bez reflexe hry nemají smysl. Je dobré si vybranou hru nejdříve v bezpečném prostředí (rodina, kolegyně v kabinetě) vyzkoušet, aby vyučující věděl, co má přibližně očekávat. V případě výběru hry Koulení jablka, je lepší prohodit obě části hodin, aby mělo koulené jablko delší čas na to, aby se na něm projevil negativní změny.

2 minuty

Pedagog provede s žáky závěrečnou reflexi hodiny.

6) Tipy a nápady pro rozšíření aktivity

Je možné zahrát s žáky více z navrhovaných her v nějakém časovém odstupu.

VÝUKOVÁ LEKCE 7

ŘEŠÍME SITUACE V POHODĚ II

ANOTACE

Výuková hodina navazuje na téma Řešíme situace v pohodě I. Žáci už zlepšili své vyjadřovací schopnosti a nyní se více zaměříme na konkrétní témata sociálního pilíře trvale udržitelného rozvoje jako jsou rovnoprávnost, spravedlnost, předsudky, ale i péče o své okolí nebo kriminalita. Sehraje se s dětmi scénky a rozebereme si co je špatně a proč a jak by to mělo být v ideálním případě.

Člověk a jeho svět
3.-5. ročník
1 vyučovací
hodina

Doporučené místo realizace: učebna

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Oblast sociálního pilíře TUR: **Komunikace – sociální dovednosti, soužití v metropoli a multikulturní společnosti**

Očekávané výstupy ŠVP:

- 3. ročník: žák dovede vysvětlit svoje práva, povinnosti i pravidla slušného chování
- 4. ročník: žák vnímá přednosti i nedostatky spolužáků, dokáže je pochopit a tolerovat
- 5. ročník: žák rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci; obhájí při konkrétních činnostech své názory; dohodne se na společném postupu a řešení se žáky; rozpozná jednání a chování, která se už nemohou tolerovat

Klíčové kompetence: kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální

Průřezová témata:

- OSV - Sebepoznání a sebepojetí, mezilidské vztahy, komunikace

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žák rozvíjí své sociální dovednosti, uvědomuje si ne/vhodnost chování v ukázkových situacích a svůj názor vhodně argumentuje.

2) Organizace vyučovací hodiny

Skupinová práce, hraní rolí, diskuze

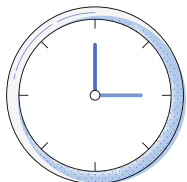
3) Pomůcky

Kartičky s připravenými problémovými situacemi

VÝUKOVÁ LEKCE 7

ŘEŠÍME SITUACE V POHODĚ II

4) Metodická část

5 minut

V úvodu hodiny pedagog naváže na metodiku Řešíme situace v pohodě I., kterou již žáci absolvovali. Žáky vhodně namotivuje na klíčovou aktivitu hodiny.

35 minut

Pedagog vysvětlí následující aktivitu a rozdělí žáky do skupin. Skupiny dostanou na kartičce popsanou určitou problémovou situaci týkající se tématu sociálního pilíře trvale udržitelného rozvoje jako jsou např. rovnoprávnost, spravedlnost, předsudky, ale i péče o své okolí nebo kriminalita. Vždy dvě skupiny mají téma stejné. Jedna ze skupin má připravit scénku, jak by se daná situace měla řešit v „ideálním“ případě, druhá skupinka sehraje naopak scénku, jak by se daná situace v žádném případě řešit neměla. (15 min)

Poté jednotlivé skupiny předvedou svou scénku spolužákům a ti se pak rozhodnou, které řešení je správné, a své rozhodnutí vhodně argumentují. Společně s pedagogem pak scénky proberou. (20 min)

5 minut

V závěru hodiny pedagog shrne průběh hodiny a s žáky společně reflektuje pocity a získané zkušenosti.

5) Teoretická část

Viz. obsah kartiček s modelovými situacemi

6) Pracovní listy a přílohy

- Příloha 1 - Kartičky

PŘÍLOHA 1 - KARTIČKY

Oblast: PŘEDSUDKY

Do třídy přijde nový žák. Je větší než ostatní, má silné brýle a je velmi tichý. Děti se na něj dívají úkosem a přemýšlejí o tom, proč přišel. Někteří si z něho začnou dělat legraci, narážejí na jeho jinakost. Předpokládají, že propadl, že je ňouma. Jeho tichost se tím zhorší, nemá chuť se nikomu pochlubit, co umí, v čem je dobrý.

DOBRÉ ŘEŠENÍ:

Zajímají se o něj. Zjistí, že má vysoké rodiče, nepropadl a je šampionem v šachu.

Oblast: PÉČE O OKOLÍ

Paní učitelka vyzývá žáky, aby si uklidili v lavici a pod lavicí nepořádek. Nikomu se moc nechce sahat na odpadky, říkají, že nejsou jejich a že jsou fuj. Někdo z žáků řekne nahlas, že od toho je tam uklízečka.

DOBRÉ ŘEŠENÍ:

Pojďme si zahrát na to, jak to má paní uklízečka těžké a o kolik práce jí přidáme, když si po sobě neuklízíme.

Oblast: KRIMINALITA

Dvě dívky vidí, že někdo sebral jejich neoblíbené spolužačce svačinu a vmáčkl jí do housky lepidlo a zase vrátil do tašky. Chichotají se a váhají, zda to mají někomu říci. Jdou za tím, kdo to udělal a rozmlouvají mu to. Ten je ale přesvědčí, že ta dívka je hrozná, co všechno zlého kdy a kde komu udělala a že si to zaslouží. Dívky z toho nemají dobrý pocit, ale nic nepodniknou ani když dívka zakousne do housky a zjistí co se stalo a rozpláče se.

DOBRÉ ŘEŠENÍ:

Umět poznat, kdy se nejedná o žalování, ale nutnou pomoc oběti, pochopit, že msta není správná.

Oblast: ROVNOPRÁVNOST

Skupinka dětí se vysmívá spolužačce, která má neznačkové oblečení a velmi levný telefon. Ta se brání a říká, že ale přeci na tom nezáleží. Snaží se bránit tím, že se o ně alespoň nemusí bát, že jí je ve škole nikdo nezničí, nebo že se jí právě takhle sukně líbí atp. Děti svůj výsměch stupňují, že je nicka a nikdo ji nebude brát vážně, když je socka.

DOBRÉ ŘEŠENÍ:

Cokoliv, co objasní, že lidé mají stejné právo na důstojnost bez ohledu na sociální status.

Oblast: SPRAVEDLNOST

Žák, který nerozumí dobře česky, nepochopí, že si měl přinést 25,- Kč, na pomůcku do výtvarné výchovy. Nepřinese si je a když paní učitelka rozdává krásné barvičky na práci a dá i jemu, děti se rozčilují, že je to nespravedlivé, protože nezaplatil.

DOBRÉ ŘEŠENÍ:

Podělí se s ním, aby byla zachována spravedlnost a vyrovnán jeho handicap.

IDEÁLNÍ
ŘEŠENÍ

TAKHLE
TEDY NE!

TAKHLE
TEDY NE!

IDEÁLNÍ
ŘEŠENÍ

TAKHLE
TEDY NE!

TAKHLE
TEDY NE!

IDEÁLNÍ
ŘEŠENÍ

TAKHLE
TEDY NE!

IDEÁLNÍ
ŘEŠENÍ

IDEÁLNÍ
ŘEŠENÍ

VÝUKOVÁ LEKCE 8

JSME TU SPOLEČNĚ

ANOTACE

Výuková hodina bude zahájena monitoringem třídy – krátkým dotazníkem na téma odkud kdo pochází. Chceme v žácích umocnit myšlení v evropských a globálních souvislostech a představit jednotlivé kultury a jejich rozmanitost. V další části hodiny budou připraveny (elektronickou či papírovou formou dle technických možností dané třídy) charakteristické atributy jednotlivých zemí, ze kterých pocházejí žáci školy a žáci budou tyto znaky přiřazovat k dané zemi. Budeme si povídat o zvycích, kultuře a jídle nejen naší republiky, ale i vlasti dalších spolužáků.

Německý jazyk
8. ročník
1 vyučovací
hodina

Doporučené místo realizace: učebna

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Oblast sociálního pilíře TUR: **Komunikace – sociální dovednosti, soužití v metropoli a multikulturní společnosti**

Očekávané výstupy ŠVP:

Německý jazyk - Žák:

- dokáže reagovat na otázky, které se týkají probíraných témat
- zapojí se do rozhovorů se spolužáky
- odpovídá na otázky týkající se jeho samého, volného času, prázdnin, jídla, svého bytu, oblečení a počasí a dalších probíraných témat
- zjišťuje informace od svých spolužáků (anketa, statistika)
- dokáže informovat o sobě, svém volném čase, jídle, módě, počasí a dalších probíraných tématech písemnou i ústní formou

Klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální

Průřezová témata:

- OSV
 - osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, kreativita
 - sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice
- VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět,
- Mkv – kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita

VÝUKOVÁ LEKCE 8

JSME TU SPOLEČNĚ

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

- Žáci si vyzkouší získávání informací formou ankety.
- Žáci si procvičí slovní zásobu týkající se jídla a cizích zemí.
- Žáci poznají země původu svých spolužáků.

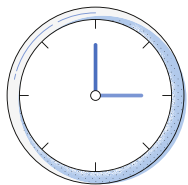
2) Organizace vyučovací hodiny

Frontální, skupinová práce

3) Pomůcky

Pracovní list, slovník

4) Metodická část

3 minuty

Úvod hodiny, představení tématu.

10 minut

Žáci chodí po třídě a navzájem se ptají, odkud kdo pochází (Woher kommst du? Ich komme aus...). Jména žáků si zapisují do pracovního listu. Nezapomenou připsat sebe. Každý se musí zeptat každého. Anketu lze rozšířit na celou rodinu, pokud tím dosáhneme zajímavějšího výsledku (Woher kommt deine Familie?).

5 minut

Žáci prezentují výsledky ankety, každý žák jinou zemi (Př: Zwei Schüler kommen aus der Ukraine.).

10 minut

Žáci z různých zemí ve skupinách namalují na tabuli vlajku své země, napíší její hlavní město a ve dvojicích si rozmyslí, které je jejich oblíbené tradiční jídlo, a vyhledají slovní zásobu potravin, ze kterých se skládá. Hlavní města, vlajky všech zemí a své oblíbené jídlo zapíší do pracovního listu.

7 minut

Žáci prezentují oblíbené jídlo ze své země. V případě více žáků ze stejné země (např. Česká republika) mohou vybrat více různých jídel (Př: Mein Lieblingsessen aus Tschechien ist Svíčková. Es ist Rindbraten mit Semmelknödel und Gemüsesoße, mit ein bisschen Marmelade, Zitrone und Sahne). Učitel napíše příklad na tabuli.

8 minut

Ve zbývajícím čase žáci přidávají k jednotlivým zemím na tabuli další význačné atributy (Př: Tschechien - Bier atd...) a vytvářejí věty (In Tschechien trinkt man Bier...).

2 minuty

Ukončení hodiny.

VÝUKOVÁ LEKCE 8

JSME TU SPOLEČNĚ

5) Teoretická část

Slovní zásoba: Das Essen, Länder

Gramatika: Woher kommst du? Ich komme aus... ; Lieblings... , neosobní podmět man

6) Pracovní listy a přílohy

- Příloha 1 - Tabulka
- Příloha 2 - Mapa
- Příloha 3 - Pracovní list

7) Použité fráze, příklady

Woher kommst du? Ich komme aus...

Woher kommt deine Familie?

Zwei Schüler kommen aus der Ukraine.

Mein Lieblingsessen aus Tschechien ist Svíčková. Es ist Rindbraten mit Semmelknödel und Gemüsesoße, mit ein bisschen Marmelade, Zitrone und Sahne.

In Tschechien trinkt man Bier...

8) Odkazy na doporučenou literaturu

Deutsch mit Max 1 a 2 (lekce 5 – 8)

9) Tipy a nápady pro rozšíření aktivity

Na tuto aktivitu lze navázat projektem – Mein Wohnort (9. ročník, lekce 10 Deutsch mit Max 2).

Žáci mohou také jako projekt napsat recept na jídlo ze své země. (Punkt 2 Deutsch mit Max 2)

Jídla je možné uvařit v rámci ČSP 9. ročník.

PŘÍLOHA 1 - TABULKA

Europäische Länder

<i>Land</i>	<i>Hauptstadt</i>	<i>Sprache</i>	<i>Bewohner</i>		<i>Flagge</i>
Belgien	Brüssel	Belgisch	der Belgier, die Belgierin	belgisch	
Bulgarien	Sofia	Bulgarisch	der Bulgare, die Bulgarin	bulgarisch	
Dänemark	Kopenhagen	Dänisch	der Däne, die Dänin	dänisch	
Deutschland	Berlin	Deutsch	der Deutsche, die Deutsche	deutsch	
Estland	Tallinn	Estnisch	der Este, die Estin <small>(der Estländer, die Estländerin)</small>	estnisch <small>(auch estländisch)</small>	
Finnland	Helsinki	Finnisch	der Finne, die Finnin	finnisch	
Frankreich	Paris	Französisch	der Franzose, die Französin	französisch	
Griechenland	Athen	Griechisch	der Grieche, die Griechin	griechisch	
Großbritannien (England)	London	Englisch	der Brite, die Britin der Engländer, die Engländerin	englisch	
Irland	Dublin	Irish	der Ire, die Irin	irisch	
Italien	Rom	Italienisch	der Italiener, die Italienerin	italienisch	
Island	Reykjavik	Isländisch	der Isländer, die Isländerin	isländisch	
Liechtenstein	Vaduz	Deutsch	der Liechtensteiner, die Liechtensteinerin	liechtenstei- nisch	

PŘÍLOHA 2 - MAPA

PŘÍLOHA 3 - PRACOVNÍ LIST

1. Die Umfrage

Land	Name(n)	Staatsflagge	Hauptstadt

2. Mein Lieblingsessen aus meinem Land:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

VÝUKOVÁ LEKCE 9

ÓDA NA RADOST

ANOTACE

Seznámení se s textem a hudbou Evropské hymny (Óda na radost: Schiller/Beethoven), překlad textu, diskuse nad významem v době vzniku, seznámení se s historickými souvislostmi a hledání přesahu textu do současnosti – myšlenka spojení národů a různých sociálních vrstev (moderní multikulturní společnost).

Německý jazyk
Hudební výchova
9. ročník
3 vyučovací
hodiny

Doporučené místo realizace: učebna

Vzdělávací oblast: Umění a kultura, jazyk a jazyková komunikace

Oblast sociálního pilíře TUR: **Soužití v metropoli a multikulturní společnosti**

Očekávané výstupy ŠVP:

Nj - Žák:

- rozumí textům, ve kterých se vyskytují i jiná než probíraná slova, ta si dokáže odvodit z kontextu nebo vyhledat ve slovníku

Hv - Žák:

- zpívá písně v cizím jazyce
- pochopí hudební díla v kontextu dějin hudby
- zkoumá zdroje inspirace jednotlivých skladatelů

Klíčové kompetence: kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální

Průřezová témata:

- OSV - Sebepoznání a sebepojetí, mezilidské vztahy, komunikace

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci se podrobněji seznámí s textem evropské hymny, uvědomí si význam České republiky a jejích občanů jako součást Evropské unie, která spojuje různé národy. Žáci si procvičí práci se slovníkem. Žáci si uvědomí historický a hudební kontext díla. Žáci se naučí zpívat evropskou hymnu.

2) Organizace vyučovací hodiny

Skupinová práce, frontální výuka

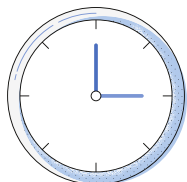
3) Pomůcky

Zpěvník Já & písnička 3 (nebo jiná kopie Ódy na radost), německo-český slovník, klavír (nebo jiný doprovodný nástroj), audio přehrávač

VÝUKOVÁ LEKCE 9

ÓDA NA RADOST

4) Metodická část

1. VYUČOVACÍ HODINA

5 minut

Úvod hodiny – poslech začátku Ódy na radost (krátký úryvek z Beethovenovy 9. symfonie – 4. věta 7:20 – 9:00)

10 minut

Opakování učiva z 8. ročníku – hudební klasicismus, Ludwig van Beethoven, sonátová forma, Symfonie, Óda na radost, evropská hymna – brainstorming – myšlenková mapa

15 minut

Žáci dostanou německé texty celé Ódy na radost, poslouchají delší ukázkou z Beethovenovy symfonie č. 9 a snaží se sledovat v textu, co sólisté a sbor zpívají. (celý text Ódy na radost – 4. věta 7:20 – 19:20, závěr skladby 23:23 – 25:00)

13 minut

Žáci si společně zazpívají první dvě sloky písně s doprovodem hudebního nástroje nebo snahrávkou Beethovenovy symfonie (4. věta: 7:20 – 9:50). Postup – krátké rozezpívání, rytmická deklamace textu, zpěv písně.

2 minuty

Závěr hodiny

2. VYUČOVACÍ HODINA

5 minut

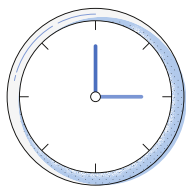
Úvod hodiny, stručné zopakování obsahu předchozí hodiny

15 minut

Učitel žákům stručně představí osobnost Friedricha Schillera. Žáci společně opakují poznatky z dějepisu z osmého ročníku a s učitelovou pomocí si připomenou historický kontext období Schillerovy tvorby (osvícenství, Velká francouzská revoluce). Učitel žákům stručně představí hnutí Sturm und Drang, jehož byl Schiller součástí. – výklad/brainstorming – myšlenková mapa

VÝUKOVÁ LEKCE 9

ÓDA NA RADOST

20 minut

Žáci se rozdělí do pěti skupin (dvojic). Každá skupina dostane list se dvěma nebo jedním odstavcem německého textu Ódy na radost (je žádoucí velký formát písmen) a ve slovníku se pokusí vyhledat všechna neznámá slova. Učitel rozdělí počet odstavců dle schopností žáků. Význam slov vepisují žáci přímo do textu, který obdrželi a na konci hodiny jej odevzdají vyučujícímu jako podklad na další vyučovací hodinu.

3. VYUČOVACÍ HODINA

5 minut

Úvod hodiny, návaznost na předchozí výuku.

20 minut

Žáci se vrátí k celému textu Ódy na radost, každá skupina se snaží předat alespoň přibližný význam textu spolužákům. Přeložené verše jeden po druhém s pomocí vyučujícího zapisují na tabuli, ostatní žáci si je píšou do svých textů vedle německého originálu

15 minut

V debatě žáci reflektují význam textu a důvod proč byla právě píseň s tímto textem vybraná jako evropská hymna. Možné návodné otázky:

- Jaká je celková nálada textu?
- Co se v textu říká o vztazích mezi lidmi?
- Byly do té doby takové myšlenky běžné?
- Kdo je v textu všem nadřazený?
- Je tomu tak i dnes?

5 minuty

Závěr hodiny, krátké shrnutí poznatků, žáci dostanou překlad textu od Pavla Eisnera a výtah informací o Schillerovi.

VÝUKOVÁ LEKCE 9

ÓDA NA RADOST

ONLINE VERZE

1. VYUČOVACÍ HODINA

3 minuty

Úvod hodiny - poslech začátku Ódy na radost (krátký úryvek z Beethovenovy 9. symfonie - 4. věta 7:20 - 9:00), učitel sdílí obrazovku i se zvukem

10 minut

Opakování učiva z 8. ročníku - hudební klasicismus, Ludwig van Beethoven, sonátová forma, Symfonie, Óda na radost, evropská hymna - brainstorming - myšlenková mapa, učitel sdílí sžáky tabuli (whiteboard), na kterou žáci píšou vheslech, co si pamatují zloňského roku.

15 minut

Učitel sdílí na obrazovce německý text celé Ódy na radost, všichni poslouchají delší ukázkou z Beethovenovy symfonie č. 9 (sdílený zvuk) a snaží se sledovat vtextu, co sólisté a sbor zpívají. (celý text Ódy na radost - 4.věta 7:20 - 19:20, závěr skladby 23:23 - 25:00)

15 minut

Žáci se rozdělí do devíti skupin (dvojice až trojice, dle konkrétního počtu žáků ve třídě). Učitel vytvoří odpovídající počet skupinových místností. Každá skupina dostane přidělený odstavec německého textu Ódy na radost (je žádoucí velký formát písmen) a velektronickém slovníku se pokusí vyhledat všechna neznámá slova. Přidělení může učitel vylosovat. Význam slov vepisují žáci přímo do textu, který je připravený ve sdílených souborech. Učitel přechází mezi místnostmi, ujišťuje se, že žáci porozuměli zadání a monitoruje jejich práci. Na konci hodiny texty vyučující převede do zamčeného souboru jako podklad pro práci v další hodině.

VÝUKOVÁ LEKCE 9

ÓDA NA RADOST

2. VYUČOVACÍ HODINA

2 *minuty*

Úvod hodiny, stručné zopakování obsahu předchozí hodiny

10 *minut*

Učitel žákům stručně představí osobnost Friedricha Schillera. Žáci společně opakují poznatky z dějepisu z osmého ročníku a sučitelovou pomocí si připomenou historický kontext období Schillerovy tvorby (osvícenství, Velká francouzská revoluce). Učitel žákům stručně představí hnutí Sturm und Drang, jehož byl Schiller součástí. – výklad/brainstorming – myšlenková mapa. Lze použít opět Whitebord.

10 *minut*

Žáci se vrátí k celému textu Ódy na radost, každá skupina si otevře soubor se svým překladem, a snaží se předat alespoň přibližný význam textu spolužákům. Přeložené verše jeden po druhém s pomocí vyučujícího zapisují do sdílného souboru, kde je celý text Ódy na radost.

10 *minut*

V debatě žáci reflektují význam textu a důvod proč byla právě píseň s tímto textem vybraná jako evropská hymna. Možné návodné otázky:

- o Jaká je celková nálada textu?
- o Co se v textu říká o vztazích mezi lidmi?
- o Byly do té doby takové myšlenky běžné?
- o Kdo je v textu všem nadřazený?
- o Je tomu tak i dnes?

10 *minut*

Žáci si společně opět poslechnou nahrávku Beethovenovy symfonie (4. věta: 7:20 – 9:50) – učitel sdílí obrazovku se zvukem. Buď jen sledují text prvních dvou slok nebo si mohou doma každý sám s nahrávkou zpívat.

3 *minuty*

Závěr hodiny, krátké shrnutí poznatků, žáci dostanou překlad textu od Pavla Eisnera a výtah informací o Schillerovi – učitel materiály umístí do výukových materiálů.

VÝUKOVÁ LEKCE 9

ÓDA NA RADOST

5) Teoretická část

Friedrich von Schiller (1759 – 1805) byl německý spisovatel, básník, dramatik, estetik a historik. Byl vedoucím představitelem německé klasiky a stal se čestným občanem První Francouzské republiky. **Umění považoval za prostředek formování harmonické osobnosti, která svobodně tvoří dobro.** Podle něj pouze umění pomáhá člověku získat skutečnou svobodu.

Z rozkazu vévody Württemberského musel studovat na vojenské akademii Karlsschule, aby se stal lékařem. Schillerův vývoj byl poměry na vojenské škole velmi ovlivněn, vzpíral se vojenskému drilu a jeho školní výsledky byly čím dál horší. Teprve poté, co se začal soustředit na medicínu (1776/7), nabyl Schiller sebevědomí a začal na sobě usilovně pracovat. Nadšeně poslouchal přednášky profesora Abela, který vyučoval filozofii. Abel pobízel své žáky, aby sami mysleli, a pokoušel se z nich vychovat osvícenské a „dobré“ lidi. Popisoval jim ideu génia, který poslouchá jen své city a veškerá pravidla se mu protíví. Šestnáctiletý Schiller, který už léta psal básně a cítil, že být básníkem je jeho životní povolání, pochopil, že to Abelova slova jen potvrzují. Zapálený básník na škole také založil tajný spolek poezie.

Schiller toužil ve vojenské akademii po svobodě - to se ukázalo hned v jeho prvním dramatu Loupežníci (první uvedení 1782), díky kterému se stal slavným. Po uveřejnění hry jej ale stihl zákaz publikování a Schiller utekl do Mannheimu, kde pracoval jako novinář a psal.

O několik let později se Schiller stal profesorem dějin na Univerzitě v Jeně (v současnosti Friedrich-Schiller-Universität Jena). V této době onemocněl tuberkulózou. Roku 1790 se oženil se šlechtičnou Charlottou von Lengenfeld. Jedním z významných Schillerových děl je Óda na radost (Ode an die Freude, 1785), zhudebněná mimo jiné Ludwigem van Beethovenem (1824).

Zemřel předčasně roku 1805 ve Výmaru.

Hnutí Sturm und Drang se tradičně překládá jako **Bouře a vzdor**. Sturm může ale znamenat jak bouři, tak také útok, a Drang je také touha, pud, nápor. Hnutí idealizuje individuální vzpouru jedince (hrdina většinou končí tragicky).

Toto hnutí působilo pouze v německé literatuře, vzniklo jako určitá **reakce na éru racionalismu a osvícenství**. Na rozdíl od tehdejších trendů, které vyzdvihovaly rozum, přišlo Sturm und Drang s **návratem k emocím**. Tato snaha o emotivnost vyústila ve snahu o **rozvoj geniální osobnosti, která by nejednala racionálně, ale právě naopak rozvíjela svoji emocionalitu. Ve svých dílech tak tito literáti kladli velký důraz na cit a fantazii, což nutně vedlo ke zdůrazňování tvůrčí i osobní svobody a nadřazenosti osobnosti nad pravidly a autoritami**. Z těchto myšlenek vznikl požadavek na originalitu, inspirací k jednotlivým dílům byla především příroda a lidová slovesnost.

VÝUKOVÁ LEKCE 9

ÓDA NA RADOST

Takovým geniálním umělcem byl například Ludwig van Beethoven

Tyto myšlenky vyústily ve **vzpouru mladé generace proti konvencím, a to nejen literárním, ale postupně i společenským**. Nejpříhodnějším literárním útvarem pro jejich díla bylo drama, které nejvíce umožnilo naplnit tyto ideály.

Představitelé: například **Johann Wolfgang von Goethe** a **Friedrich Schiller** (v mladším věku)

6) Pracovní listy a přílohy

- Příloha 1 - Pracovní list Německý originál
- Příloha 2 - Pracovní list Český překlad

7) Video

<https://www.youtube.com/watch?v=ChygZLpJDNE&t=1508s>

8) Zdroje

https://cs.wikipedia.org/wiki/Friedrich_Schiller

https://cs.wikipedia.org/wiki/Sturm_und_Drang

PŘÍLOHA 1 - PRACOVNÍ LIST NĚMECKÝ ORIGINAL

1.ČÁST

An die Freude

Freude, schöner Götterfunken,

Tochter aus Elysium

Wir betreten feuertrunken,

Himmlische, Dein Heiligtum.

Deine Zauber binden wieder,

Was die Mode streng geteilt,

Alle Menschen werden Brüder,

Wo Dein sanfter Flügel weilt.

Wem der große Wurf gelungen,

Eines Freundes Freund zu sein,

Wer ein holdes Weib errungen,

Mische seinen Jubel ein!

Ja, wer auch nur eine Seele

Sein nennt auf dem Erdenrund!

Und wer's nie gekonnt, der stehle

Weinend sich aus diesem Bund.

Freude trinken alle Wesen

An den Brüsten der Natur;

Alle Guten, alle Bösen

Folgen ihrer Rosenspur.

PŘÍLOHA 1 - PRACOVNÍ LIST NĚMECKÝ ORIGINAL

2.ČÁST

Küße gab sie uns und Reben,
Einen Freund, geprüft im Tod;
Wollust war dem Wurm gegeben,
Und der Cherub steht vor Gott!

Froh, wie seine Sonnen Fliegen
Durch des Himmels prächt'gen Plan,
Laufet, Brüder, eure Bahn,
Freudig, wie ein Held zum Siegen.

Seid umschlungen, Millionen.
Diesen Kuß der ganzen Welt!
Brüder! Über'm Sternenzelt
Muß ein lieber Vater wohnen.

Ihr stürzt nieder, Millionen?
Ahnest du den Schöpfer, Welt?
Such' ihn über'm Sternenzelt!
über Sternen muß er wohnen.

(Friedrich Schiller)

PŘÍLOHA 2 - PRACOVNÍ LIST ČESKÝ PŘEKLAD

1.ČÁST

Óda na radost

Radosti, ty jiskro boží,
dcero, již nám ráj dal sám!
Srdce vzňaté žářem touží,
nebeský tvůj krásy chrám.

Kouzlo tvé teď opět váže,
co kdy čas tak dělil rád,
zástup lidstva sbratřen blíže
cítí van tvých křídel vát.

Komu štěstí v žití přálo,
v příteli že štít svůj máš,
komu věrnou ženu dalo,
mísit pojď se v jásot náš!

Sám byť jenom jednu duši
svoji na tom světě zval!
V díle tom kdo nezdar tuší,
od nás ber se s pláčem dál!

Radost každá bytost sáti,
přírodu, chce z ňader tvých;
zlý a dobrý chce se bráti
v jejích stopách růžových.

Révy žár nám, pocel smavý,
na smrt věrný přítel dán;
vášně plam dán červu žhavý,
světlý cherub dlí, kde Pán.

Dál, jak jeho slunci roje
nebes modrou nádherou,
spějte, bratří, drahou svou
směle, jak by rek šel v boje.

V náruč spējte, milióny!
Zlíbat svět kéž dáno nám!
Bratři! Hvězd kde žárný stan,
dobrý Otec zří z mlh clony.

Dlíte v prachu, milióny?
V bázni Tvůrce tuší svět?
Pátrej, hvězd kde bezpočet!
V záři ční tam Božské trůny.

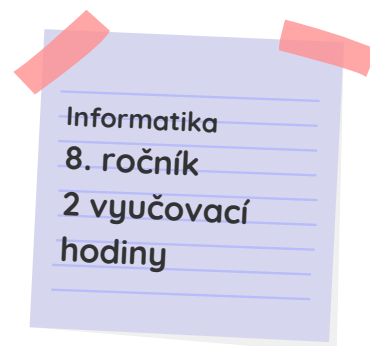
(překlad Pavel Eisner)

VÝUKOVÁ LEKCE 10

JAK SE MOHU ZAPOJIT DO VEŘEJNÉHO DĚNÍ

ANOTACE

Oblast spokojenost v místě a participace občanů je uchopena přes internet a sociální sítě, které jsou žákům blízké. Žáci mají na internetu či v lokálním tisku (např. stránky městské části Praha 13, zpravodaj STOP) zjistit, jakou mají občané možnost zapojit se do dění, zda se mohou spolupodílet na rozhodování, zda a jak je zjišťováno veřejné mínění. Těžištěm hodiny je vymyslet způsob, jak efektivně využít sociální sítě jako je Facebook či Instagram pro zlepšení prostředí, ve kterém žijí. Mohou například vytvořit nějaký hashtag a fotografovat místa, která by chtěli změnit, ale rovnou i náměty, jak dané místo zlepšit (tedy nejen kritizovat). Mohou třeba zjišťovat kvalitu a dostupnost služeb, a co lidem v Praze 13 chybí.

Doporučené místo realizace: učebna informatiky

Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie

Oblast sociálního pilíře TUR: **Spokojenost občanů v místě, participace, sociální sítě**

Očekávané výstupy ŠVP:

Žák:

- využívá dostupné služby informačních sítí k vyhledávání informací, ke komunikaci, k vlastnímu vzdělávání a týmové spolupráci;
- spolupracuje ve skupině při vytváření společných projektů;
- pracuje s informacemi různých zdrojů na internetu, v knihovnách – v odborné literatuře.

Klíčové kompetence: kompetence k řešení problému, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské

Průřezová témata:

MDV

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

OSV

- Kreativita
- Komunikace
- Kooperace a kompetice
- Hodnoty, postoje, praktická etika

VÝUKOVÁ LEKCE 10

JAK SE MOHU ZAPOJIT DO VEŘEJNÉHO DĚNÍ

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žák vyhledá informace o možnostech participace občanů v MČ Praha 13.

Žák formuluje vlastní názory ohledně spokojenosti v místě svého bydliště.

Žák si uvědomuje vliv sociálních sítí na jedince.

Žák vytvoří konkrétní návrh, jak se může zapojit do veřejného dění prostřednictvím sociálních sítí.

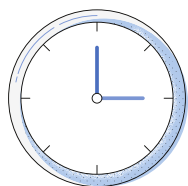
2) Organizace vyučovací hodiny

Skupinová práce, samostatná práce

3) Pomůcky

PC, popř. mobilní telefon; projektor nebo interaktivní tabule

4) Metodická část

Celá lekce je o prezentaci, kde bude myšlenková mapa, vyhledání portálů, návrh vlastního řešení. Nejprve zpracují žáci prezentaci, kterou poté sdílí s ostatními a probíhá zpětná vazba.

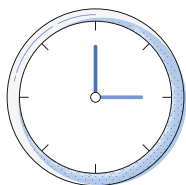
1. VYUČOVACÍ HODINA

15 minut

Pedagog žáky motivuje na následující aktivitu, snaží se je přivést k tomu, aby žáci vyjádřili svůj názor, zda rádi žijí v MČ Praha 13, co se jim tam líbí, co naopak ne a proč. Důležitá část je argument proč, pedagog důsledně dbá na argumentech žáků. Předpokládáme kritiku žáků, proto se žáci seznámí spojmem participace občanů. Poté pedagog zjistí, zda mají žáci představu o tom, jak se mohou oni sami zapojit do veřejného dění a podílet se na pozitivních změnách ve svém okolí, popř. co už pro to udělali. Opět předpokládáme negativní odpověď a ta je přivede k zadanému úkolu.

VÝUKOVÁ LEKCE 10

JAK SE MOHU ZAPOJIT DO VEŘEJNÉHO DĚNÍ

20 minut

Žáci vytvářejí ve skupinách prezentaci, která bude obsahovat:

- Myšlenkovou mapu (vytvořit v daném softwaru – open org apod.) obsahující jejich názor na život v MČ Praha 13 (viz úvod hodiny).
- Informace o tom, jakou mají občané možnost zapojit se do veřejného dění, zda se mohou spolupodílet na rozhodování v otázkách týkajících se MČ Praha 13, zda a jak je zjišťováno veřejné mínění atd. Využijí k tomu internet, např. web městské části Praha 13, internetový archiv měsíčního zpravodaje STOP či webové stránky o Místní Agendě 21, která se zabývá TUR v MČ Praha 13.
- Vlastní návrh, jak efektivně využít sociální sítě jako je Facebook či Instagram pro zlepšení prostředí, ve kterém žijí. Pokud si žáci nevědí rady, může pedagog navrhnout, že mohou například vytvořit nějaký hashtag a fotografovat místa, která by chtěli změnit. Zúčastnění ale musí vždy rovnou uvádět i náměty, jak dané místo zlepšit (tedy učit se nejen kritizovat, ale přicházet s vlastním inovativním řešením). Mohou třeba zjišťovat kvalitu a dostupnost služeb, co lidem v Praze 13 chybí atd.

Učitel monitoruje práci studentů, pomáhá, kde je potřeba.

10 min

Žáci dokončují prezentaci, rozdělují si kdo bude co prezentovat, připravují se na prezentování.

2. VYUČOVACÍ HODINA

45 minut

Žáci po skupinách prezentují, po každé prezentaci je provedena reflexe a zpětná vazba

5) Teoretická část

- www.praha13.cz – oficiální stránky MČ Praha 13
- www.stop.p13.cz – měsíční zpravodaj Stodůlecký posel
- Místní Agenda 21 – stará se o TUR v MČ Praha 13, zajišťuje např. Veřejné fórum občanů se zastupiteli MČ Praha 13

6) Další náměty, poznámky

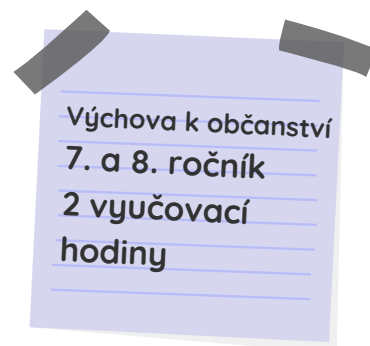
Pokud od žáků vzejdou kvalitní a hlavně realizovatelné nápady, je možné v této aktivitě dlouhodobě pokračovat a nápady opravdu zrealizovat.

VÝUKOVÁ LEKCE 11

MÍSTO SETKÁVÁNÍ

ANOTACE

V této výukové hodině mají skupinky žáků za úkol navrhnout ideální místo, kde by se mohly navzájem setkávat různé generace a sociální vrstvy. Hlavním smyslem tohoto místa by byla mezigenerační soudržnost. Žáci mají vymyslet konkrétní aktivity, které by si tyto generace mohly navzájem nabídnout (např. děti učí seniory pracovat s IT, senioři vypráví dětem o svém mládí atp.). Kromě aktivit mohou navrhnout, jak by dané místo mohlo vypadat, jaké koutky by se zde daly vytvořit, popř. kde v Praze 13 by toto centrum mohlo vzniknout nebo s jakými institucemi by se dalo v tomto ohledu spolupracovat.

Doporučené místo realizace: učebna

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Oblast sociálního pilíře TUR: **Mezigenerační soudržnost a učení**

Očekávané výstupy ŠVP:

Žák:

- je připraven k nezištné pomoci potřebným ve svém okolí, plánovat a připravovat takovou pomoc i posoudit své možnosti
- aktivně přispívá do kulturní nabídky školy, komunity nebo regionu
- chápe pojem solidarita mezi lidmi, je schopen uvést příklady ze svého okolí

Klíčové kompetence: kompetence k řešení problému, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské

Průřezová témata:

OSV

- mezilidské vztahy
- rozvoj schopností komunikace, poznávání lidí, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika
- kooperace a kompetice

VÝUKOVÁ LEKCE 11

MÍSTO SETKÁVÁNÍ

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žák pochopí obsah pojmu mezigenerační soudržnost. Žák vymyslí aktivity vhodné pro mezigenerační spolupráci.

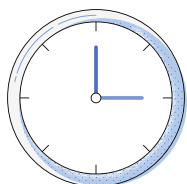
2) Organizace vyučovací hodiny

Frontální výuka, skupinová práce, brainstorming, diskuze

3) Pomůcky

tabule, psací potřeby, papír, projektor (připojení k internetu)

4) Metodická část

Tato metodická část slouží spíše jako námět, inspirace, jak by mohla výuková hodina probíhat. Toto téma je tak silné, že se v každé skupině může odklonit trochu jiným směrem. Důležité je dojít k cíli a vymyslet „Místo setkávání“, jak se k tomu ale dostanou zaleží na daném kolektivu a jeho rozpoložení.

1. VYUČOVACÍ HODINA

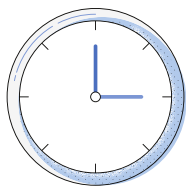
V rámci motivace a sdělení tématu hodiny si pedagog s žáky zahraje na tabuli hru „šibenice“. Tajenkou je téma „Mezigenerační soudržnost“.

Pedagog následně zjišťuje, zda žáci ví, co toto spojení slov znamená, popř. obsah pojmu dovysvětlí. Žáky pak rozdělí na dvě poloviny, první půlka má za úkol si vybavit, jakým způsobem pomáhají oni svým rodičům, prarodičům. Druhá půlka si naopak zkusí uvědomit, co vše dělají rodiče a prarodiče pro ně. Každý se zamýšlí sám, mají na to pár minut. Následně pedagog s žáky vytvoří na tabuli dvě myšlenkové mapy, do středu lze umístit např. Co dělám já pro ostatní? Co ostatní dělají pro mě? Žáci chodí zapisovat do mapy své myšlenky. Společně pak vyhodnotí mapy. Pedagog může položit i otázku k zamýšlení „Proč to vlastně dělají?“ Protože musí, chtějí, nebo protože by se to mělo dělat? Pokud to vyplyne, může nechat prostor k diskuzi.

Úvod k hlavní aktivitě a k cíli výukové hodiny by mohl probíhat následovně. „Představte si, že by existovalo takové místo, kde by si podobným způsobem lidé navzájem nezištně pomáhali, ačkoliv by nebyli z jedné rodiny.“

VÝUKOVÁ LEKCE 11

MÍSTO SETKÁVÁNÍ

Představte si nějaké centrum, kde by se odpoledne potkali zástupci různých generací a chtěli by tam smysluplně strávit čas. Jakou pomoc, by si v tom případě mohli navzájem nabídnout? Zkuste se zamyslet a vymyslet konkrétní aktivity. Až budete mít hotovo, zkuste popsat nebo nakreslit, jak by takové centrum mohlo vypadat. Jak by vypadalo rozložení místností, popř. organizace.“ Pedagog rozdělí žáky do skupin max. po čtyřech. Polovina skupin vymýšlí aktivity, které by mohly mladší generace nabídnout starším, ostatní skupiny naopak vymýšlí, čím by mohla starší generace obohatit tu mladší.

V závěru hodiny pedagog s žáky shrne, co bylo náplní hodiny, a žáky motivuje, že mohou nad danou aktivitou dále přemýšlet ve volném čase a do příště nápady ještě rozšířit.

2. VYUČOVACÍ HODINA

Pedagog přivítá žáky a dá jim pár minut volný prostor, aby mohli případně dokončit práci ve skupinách (doplnit nápady) a připravit se na prezentaci.

Následně žáci své náměty prezentují před třídou. Po každém výstupu je prostor k diskusi, zda jsou návrhy realizovatelné, smysluplné atp.

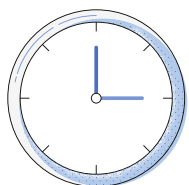
Po prezentaci všech skupin pedagog pokládá doplňující otázky, např.:

- kde v Praze 13 by toto centrum mohlo vzniknout
- kdo by toto centrum mohl řídit, starat se o chod (pod koho by to spadalo, mohla by to řídit třeba škola,...)
- s jakými institucemi by se dalo v tomto ohledu spolupracovat (znáte některé?)

Dle zbylého času pedagog pouští žákům ukázkou příkladu z praxe, jak by to mohlo třeba fungovat. Jedná se o video České televize z pořadu Fokus Václava Moravce – Střet generací. Jedna z ukázek je přímo z funkčního mezigeneračního centra (3:12). Pokud by byl prostor, může jim pustit i další části pořadu, které se zabývají tímto tématem. Nezbyde-li čas, je možné video pustit až v následující hodině.

VÝUKOVÁ LEKCE 11

MÍSTO SETKÁVÁNÍ

V rámci tohoto tématu by mohla vyplout na povrch problematika Ageismu. Pedagog může na závěr zmínit i tuto problematiku. Např. napíše pojem na tabuli a nechá žáky vymyslet, co tento pojem znamená (vychází ze znalosti anglického jazyka).

Na závěr hodiny pedagog s žáky shrne obsah dvou hodin, zejména se zaměří na osobní postoj žáků, zda jim to přineslo něco nového, jestli se nyní dívají na starší generace trochu jinak, atd.

5) Teoretická část, další náměty

„Ageismus – neboli věková diskriminace je ideologie založená na sdíleném přesvědčení o kvalitativní nerovnosti jednotlivých fází lidského životního cyklu. Projevuje se skrze proces systematické, symbolické i reálné stereotypizace a diskriminace osob a skupin na základě jejich chronologického věku a/nebo na jejich příslušnosti k určité generaci.“ (www.ageismus.cz)

Fokus Václava Moravce – Střet generací

https://www.ceskatelevize.cz/porady/11054978064-fokus-vaclava-moravce/215411030530008/?_ga=2.136326516.596048621.1605028040-1363504389.1605028040

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/11054978064-fokus-vaclava-moravce/215411030530008/video/471982> (Mezigenerační centrum, 3:12)

VÝUKOVÁ LEKCE 12

NA NÁVŠTĚVĚ VE STŘEDISKU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHY 13

ANOTACE

Zde navážeme na předchozí spolupráci s centrem pro seniory v okolí (Středisko sociálních služeb P13 - <http://www.sssp13.cz/>). Téma bude rozděleno do dvou výukových hodin – V první části pedagog s žáky osobně navštíví centrum pro seniory a žáci (možnově skupinkách dle domluvy se Střediskem sociálních služeb) budou vést s klienty centra polostrukturované rozhovory na téma “příběh z místa mého mládí”. Předpokládáme, že většina seniorů v centru bude z okolí Prahy 13 a děti se tak dozví zajímavé informace o místě, kde sami žijí a chodí do školy. Žáci si uvědomí specifické potřeby osob seniorského věku a důležitost sociálního kontaktu a mezigenerační soudržnosti. V druhé výukové hodině žáci zpracují zjištěné poznatky z návštěvy centra do slohové práce a připraví její prezentaci pro spolužáky (možno doplnit fotodokumentací z míst v příbězích apod.). Dle prostoru a domluvy by bylo možné výsledky předvést také samotným seniorům.

Doporučené místo realizace: Středisko sociálních služeb, učebna

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Oblast sociálního pilíře TUR: Mezigenerační soudržnost a učení

Očekávané výstupy ŠVP:

Čj - Žák:

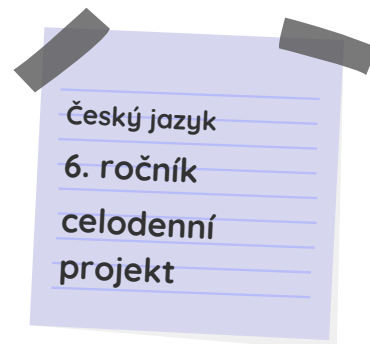
- je schopen ústně i písemně vyjádřit své zážitky
- vypravuje podle osnovy textu, kterou umí vytvořit
- rozlišuje významy slov
- rozlišuje výrazy spisovné, hovorové, expresivní
- umí užít přirovnání
- umí vyprávět s napětím

Klíčové kompetence: kompetence kučení, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální

Průřezová témata:

OSV

- rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace

VÝUKOVÁ LEKCE 12

NA NÁVŠTĚVĚ VE STŘEDISKU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHY 13

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci zpracují ve formě slohové práce skutečné vyprávění seniorů z okolí školy.

2) Organizace vyučovací hodiny

Exkurze, samostatná nebo skupinová práce

3) Pomůcky

diktafon, psací potřeby

4) Teoretická část

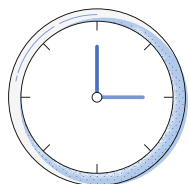
Čj: 6. ročník: Komunikační a slohová výchova:

VYPRAVOVÁNÍ:

- vytváření dějového napětí, osnova vypravování
- správná následnost dějů, vyjádření ich-formou a er-formou, oživení vypravování, užití přirovnání, mluvní cvičení, dramatizace, slovní humor, užití přímé řeči

Tato vyučovací hodina je zařazena, když už žáci mají nějakou zkušenost s vypravováním a absolvovali již úvod do vypravování.

5) Metodická část

1. VYUČOVACÍ HODINA - EXKURZE

20 minut

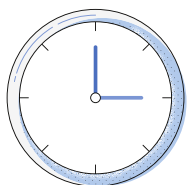
Učitel uvede téma exkurze, vysvětlí zásady chování při takové příležitosti a seznámí žáky s cílem exkurze - získat podklady pro slohovou práci a zároveň zpestřit seniorům jejich den vlným lidským kontaktem. Může následovat diskuse s žáky o tom, co bude následovat.

2-3 hodiny

Následuje exkurze do Střediska sociálních služeb. Tato exkurze je předem domluvená, sociální pracovníci vyberou seniory, kteří mají o návštěvu zájem a chtějí sdělit žákům své příběhy z mládí, ideálně v okolí školy. Může se jednat o osobní příběh nebo o vypravování o tom, jak Praha 13 dříve vypadala, spojené s osobními zážitky. Je možné použít diktafon (nahrát na mobil), ale pouze po dohodě se sociálními pracovníky a konkrétními seniory. Podle potřeby může více žáků poslouchat jedno vypravování a zpracovat jeden příběh.

VÝUKOVÁ LEKCE 12

NA NÁVŠTĚVĚ VE STŘEDISKU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHY 13

2. ČÁST - PSANÍ SLOHOVÉ PRÁCE

10 minut

Úvod hodiny, stručné zopakování pravidel pro slohový útvar vypravování.

35 + 40 minut

Žáci píšou slohovou práci na téma, které si vybraly. Jedná se o příběhy z domova seniorů, které slyšely při exkurzi. Žáci mohou psát všichni jeden příběh nebo různé příběhy. Možný titul práce: Dědečku/Babičko vyprávěj.

5 minut

Ukončení hodiny

3. ČÁST - REFLEXE

5 minut

Stručný úvod, uspořádání třídy

38 minut

Žáci reflektují slohovou práci (je možné dělat v kruhu), čtou jednotlivé práce a porovnávají způsob zpracování. Pokud se jedná o různé příběhy, mohou diskutovat o tom, který je nejvíce zaujal. Žáci si také sdělují dojmy z exkurze a mluví o svých pocitech ze setkání se seniory.

2 minut

Ukončení hodiny

VÝUKOVÁ LEKCE 12

NA NÁVŠTĚVĚ VE STŘEDISKU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHY 13

ONLINE VERZE

1. VYUČOVACÍ HODINA - DOMÁCÍ PŘÍPRAVA

Učitel uvede téma hodiny. Zadá žákům za úkol popovídat si se jejich prarodiči o jejich dětství. Učitel může žákům dát napsané otázky, které mohou svým prarodičům pokládat. Žáci si doma zapisují poznámky o příbězích, které se dozvěděli.

2. VYUČOVACÍ HODINA - PSANÍ SLOHOVÉ PRÁCE

10 minuty

Úvod hodiny, stručné zopakování pravidel pro slohový útvar vypravování

35 + 40 minut

Žáci píšou slohovou práci na téma, které si vybrali. Jedná se o příběhy z domova seniorů, které slyšeli při exkurzi. Žáci mohou psát všichni jeden příběh nebo různé příběhy. Možný titul práce: Dědečku/Babičko vyprávěj.

5 minut

Ukončení hodiny

Tyto dvě vyučovací hodiny lze pojmout i jako částečnou nebo úplnou domácí práci. Žáci si v hodině zopakují zásady slohového útvaru vypravování a vlastní práci píšou doma, nebo práci začnou psát ve škole a doma dodělají.

3. VYUČOVACÍ HODINA - REFLEXE

5 minut

Stručný úvod, uspořádání třídy

38 minut

Žáci reflektují slohovou práci (je možné dělat v kruhu), čtou jednotlivé práce a porovnávají způsob zpracování. Pokud se jedná o různé příběhy, mohou diskutovat o tom, který je nejvíce zaujal. Žáci porovnávají a zobecňují, jaký byl život jejich prarodičů a dnes, ať už po každodenní stránce, nebo v souvislosti s historickými událostmi (válka, komunismus apod.)

2 minuty

Ukončení hodiny

VÝUKOVÁ LEKCE 12

NA NÁVŠTĚVĚ VE STŘEDISKU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHY 13

6) Pracovní listy, cvičení, aktivity pro žáky, texty

Otázky, které žáci pokládají seniorům (popřípadě svým prarodičům v online variantě):

- Jak vzpomínáš na své dětství?
 - Jaké jsi měla hračky?
 - Kde a jak jste bydleli?
 - Jaké to bylo ve škole?
 - Co jste se učili?
- Zažila jsi nějakou důležitou událost našich dějin?
 - Jak jsi to prožívala?
 - Ovlivnilo to nějak tvůj život?
 - Ovlivnila nějaká jiná událost tvůj život?
- Jak se změnila dnešní doba od té, ve které jsi vyrůstala?
 - Je něco, co ti dnes chybí?
 - Co bylo tehdy lepší?
 - Co je naopak lepší dnes?
 - Čeho si dnes nejvíc ceníš?

6) Tipy na rozšíření aktivity

V hodině výtvarné výchovy by žáci mohli vytvářet ilustrace k vyprávění.

VÝUKOVÁ LEKCE 13

ŠKOLNÍ UNIFORMY

ANOTACE

Sociální nerovnost je v dětském kolektivu velké téma a školní uniformy jsou především v zahraničí jednou z možností, jak rozdíly mezi dětmi eliminovat. Navíc zvyšují u žáků pocit zodpovědnosti a příslušnosti ke své škole, učí děti určité kultuře oblékání a pomáhají stírat sociální rozdíly. Budeme si s žáky povídat o výhodách a nevýhodách školních uniforem, ale i dalších věcech, které mohou sociální nerovnosti umocňovat (elektronika, značky apod.). Zároveň budou moci žáci navrhnout uniformu pro svoji školu s přihlédnutím k dané lokalitě – zamyslí se nad tím, v čem je škola a místo, kde se nachází jedinečné.

Anglický jazyk

6. ročník

1 vyučovací
hodina

Doporučené místo realizace: učebna

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Oblast sociálního pilíře TUR: Sociální nerovnost

Očekávané výstupy ŠVP:

Aj - Žák:

- sdělí ústně základní informace o sobě a okolním světě
- adekvátně reaguje, používá krátké odpovědi
- konverzuje v jednodušších větách s učitelem i spolužáky na dané téma
- dle potřeby vyhledává ve škole i doma neznámá slovíčka v různých typech slovníků, na internetu, v mobilním telefonu, v osobním diáři

Klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální

Průřezová témata:

OSV

- rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, kreativita, komunikace

VMEGS

- Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

VÝUKOVÁ LEKCE 13

ŠKOLNÍ UNIFORMY

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci se seznámí se slovní zásobou jednotlivých částí oblečení. Žáci si osvojí základy debaty v cizím jazyce (argumenty pro a proti) a naučí se prezentovat svůj názor a naslouchat názorům ostatních. Žáci se seznámí s kulturou jiných zemí a jejich snahou stírat sociální rozdíly ve školním prostředí.

2) Organizace vyučovací hodiny

Frontální výuka, skupinová práce

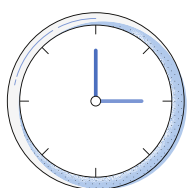
3) Pomůcky

projektor nebo vytištěné fotografie, pracovní listy

4) Teoretická část

Fotografie uniforem z různých zemí světa, slovní zásoba k tématu oblečení, základní fráze pro prezentování svého názoru

5) Metodická část

7 minut

Učitel napíše na tabuli slovo „uniform“ – brainstorming – kdo všechno nosí uniformu (myšlenková mapa). Mělo by zaznít, že v některých zemích se nosí uniformy ve škole. Učitel žákům ukáže obrázky nebo promítne na interaktivní tabuli fotografie žáků ve školních uniformách z různých zemí světa.

5 minut

Žáci dostanou pracovní list se slovní zásobou, křížovkou a obrázky částí uniformy. Vypracují cvičení jedna a dva. Odhadnou význam neznámých slov, případně vyhledají v slovníku.

10 minut

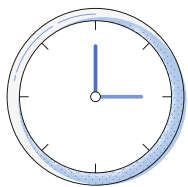
Žáci se rozdělí na dvě skupiny. Jedna skupina hledá argumenty pro nošení školní uniformy, druhá skupina hledá argumenty proti.

15 minut

Žáci střídavě prezentují argumenty druhé skupině: I believe that...; In my opinion... atd. Začátky vět pro přednesení argumentu je možné zapsat na tabuli. Pokud nezazní od žáků argument, že uniforma stírá sociální rozdíly, přednese ho učitel. Žáci se snaží odpovědět na otázku, jakým způsobem uniforma tuto funkci plní a jaké další předměty denní potřeby kromě oblečení mohou zdůraznit sociální nerovnost.

VÝUKOVÁ LEKCE 13

ŠKOLNÍ UNIFORMY

6 minut

Žáci udělají cvičení tři pracovního listu a zároveň ve dvojicích popisují uniformu, jako by ji měli na sobě. Příklad: I am wearing a green skirt. I am wearing a red tie.

2 minuty

Shrnutí získaných poznatků a dovedností. Závěr hodiny.

6) Slovíčka

- a shirt
- a dress
- trousers
- a tie
- shoes
- a cardigan
- a blazer
- a skirt
- a sweater
- a T- Shirt
- a backpack
- a jumper

7) Pracovní listy a přílohy

- Příloha 1 - Pracovní list 1
- Příloha 2 - Pracovní list 2

8) Zdroje

Odkazy na obrazový materiál:

<https://japaninsides.com/15-countries-and-their-typical-school-uniforms/>

Odkazy na doporučenou literaturu:

<https://www.teachingenglish.org.uk/article/forced-wear-a-skirt>

<https://en.islcollective.com/english-esl-worksheets/search/uniform>

Motivate 1, Macmillan, Unit 9

PŘÍLOHA 1 - PRACOVNÍ LIST 1

UNIFORMS IN BRITISH SCHOOLS

1) Match the school uniforms with their names:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12

- a shirt
- a dress
- trousers
- a tie
- Shoes
- a cardigan
- a blazer
- a skirt
- a sweater
- a T- Shirt
- a backpack
- a jumper

PŘÍLOHA 2 - PRACOVNÍ LIST 2

2) **Wordsearch: Find some of the names of the clothes composing a uniform**

S	T	I	E	W	S	N
R	U	O	T	N	H	D
E	E	V	A	E	O	R
S	D	T	S	M	E	E
U	N	X	A	Z	S	S
O	C	Z	A	E	F	S
R	I	L	S	T	W	R
T	B	T	R	I	K	S

3) **Colour the clothes in the picture as your own design for the uniform of your school.**

VÝUKOVÁ LEKCE 14

PŘEDSUDKY A STEREOTYPY

ANOTACE

Hodina bude probíhat v rámci anglického jazyka. Žáci si vyzkouší, jak snadno podléháme předsudkům vůči jiným národům a národnostním i jiným menšinám, aniž jsme si toho vědomi. Žáci si osvojí příslušnou slovní zásobu v angličtině. Vyústění hodiny by mělo směřovat k poznání, že uvědomění si vlastních předsudků je první krok na cestě ke změně.

Doporučené místo realizace: učebna

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Oblast sociálního pilíře TUR: **Stereotypy, předsudky, xenofobie**

Očekávané výstupy ŠVP:

Aj - Žák:

- chápe obsah sdělovaného
- v jednoduché konverzaci žádá o běžné informace a sám je poskytuje
- konverzuje s učitelem a spolužáky na dané téma
- čte přiměřeně obtížný text

Klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální

Průřezová témata:

OSV

- rozvoj schopností poznávání, sebezpoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, hodnoty, postoje, praktická etika

VMEGS

- Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

MkV

- kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity

Anglický jazyk

8. ročník

1 vyučovací
hodina

VÝUKOVÁ LEKCE 14

PŘEDSUDDKY A STEREOTYPY

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci se seznámí s významem slova „stereotype“. Žáci budou diskutovat o stereotypch. Žáci si procvičí konverzační dovednosti.

2) Organizace vyučovací hodiny

Frontální výuka, skupinová práce

3) Pomůcky

projektor, pracovní list

4) Teoretická část

Motivate 3, Unit 8

Stereotypes – examples

Czech: Beer, don't smile

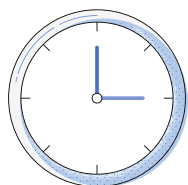
Russia/Ukraine: Vodka

German: Beer, leather pants,

French: Frogs' legs

Italian: Arguments, pasta

5) Metodická část

5 minut

Úvod hodiny – uvedení tématu, čtení úvodního textu, odvození významu slova „stereotype“.

3 minuty

Žáci si prohlédnou video, které přehledně znázorňuje nejběžnější stereotypy. Video slouží jako příklad toho, co je to stereotyp.

<https://www.youtube.com/watch?v=YwtKEDNkdI4>

8 minut

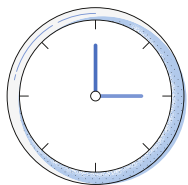
Brainstorming – učitel napíše na tabuli národnosti zastoupené ve třídě (mohou to být i jiné národnosti, ale měla by být zastoupena národnost většinová), každý zkusí vymyslet tři stereotypy ke své národnosti a jeden ke každé národnosti. Klíčová slova jsou zapsána na tabuli k příslušným národnostem. Pokud si žáci se stereotypy nevědí rady, učitel má v zásobě stereotypy k různým národnostem, které napíše na tabuli a žáci ke každé národnosti přiřazují (Viz teoretická část).

8 minut

Žáci přenesou stereotypy na svůj pracovní list v podobě celých vět (Př: All Italians eat pasta.).

VÝUKOVÁ LEKCE 14

PŘEDSUDKY A STEREOTYPY

10 minut

Žáci dělají ve dvojicích rozhovory. Ptají se navzájem na otázky ze stereotypů většinové národnosti (Do you drink beer?). Musí odpovědět kladně bez ohledu na skutečnost a vymyslet odpověď na doplňující otázku (Why? How often? atd.). Učitel monitoruje aktivitu ve třídě a asistuje, je-li potřeba.

8 minut

Debata na téma, v čem mohou být stereotypy nebezpečné a jak se proti nim bránit.

2 minuty

Ukončení hodiny.

6) Pracovní listy a přílohy

- Příloha 1 - Pracovní list

TEXT:

Heaven is where the cooks are French, the police are British, the mechanics are German, and everything is organized by the Swiss. Hell is where the cooks are British, the police are German, the mechanics are French, and everything is organized by the Italians.

7) Zdroje

<https://www.onestopenglish.com/speaking-lesson-plans>

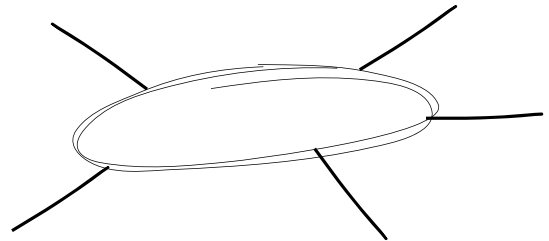
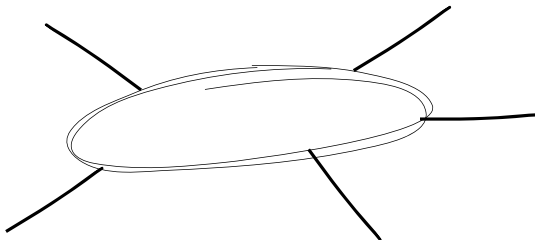
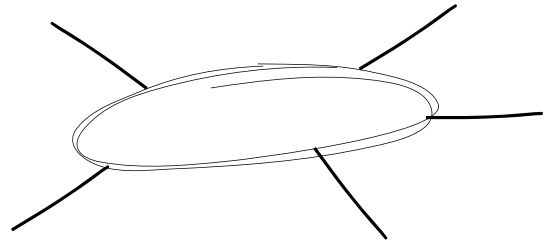
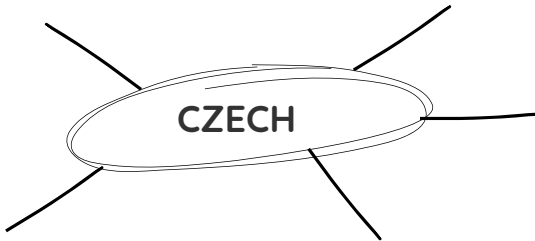
Video:

https://www.youtube.com/watch?v=HT_hsR2jh90

PŘÍLOHA 1 - PRACOVNÍ LIST

1. Fill in the stereotype spidergrams. Use key words plus verbs and prepositions.

2. Write interview questions using the information above.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

VÝUKOVÁ LEKCE 15

KDE BUDEME BYDLET?

ANOTACE

Výuková hodina se zaměří na kvalitu bydlení v okolí, nejprve si s žáky budeme povídat o typech bydlení a zhodnotíme možnosti pro různé sociální skupiny v jejich lokalitě. Poukážeme na možnosti sociálního bydlení a řešení bytové situace pro nejohroženější skupiny obyvatelstva. Dále se zaměříme na dostupnost bydlení a možné finanční nástroje (hypotéka, stavební spoření, důležitost vlastních zdrojů...) v závislosti na výši příjmu a sociálním statusu. Pro praktickou část hodiny budou žáci rozděleni do několika skupin z různých sociálních vrstev, které budou mít stanovené role a k nim daný určitý finanční příjem a úspory. Žáci si zažijí proces diskuze a rozhodování ve skupině, zažijí pocit nerovnosti a budou se muset rozhodnout jakou variantu bydlení si zvolí a na konci hodiny před ostatními skupinami zdůvodnit své rozhodnutí. V průběhu hodiny by bylo vhodné využít ICT techniku pro ukázkou finančních nástrojů.

Doporučené místo realizace: učebna

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Oblast sociálního pilíře TUR: **Kvalita bydlení, dostupnost, výstavba**

Očekávané výstupy ŠVP:

Žák:

- učí se zhodnotit svou finanční situaci, dodržovat zásady hospodárnosti
- porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi uvede příklady příjmů a výdajů domácnosti
- uvede možnosti a porovná nabídku půjčení chybějících finančních prostředků

Klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence k řešení problému, kompetence komunikativní, kompetence občanské, kompetence sociální a personální

Průřezová témata:

Matematika

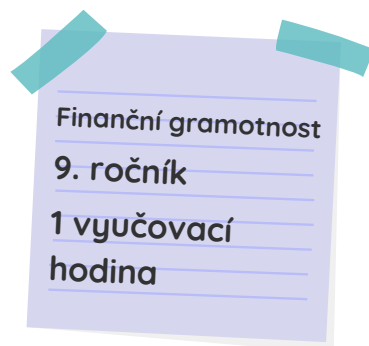
- rozpočet domácnosti, výpočty s procenty, úročení

MKV

- kulturní diferenciacce

Výchova k občanství

- komunikace, hodnoty, postoje, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

VÝUKOVÁ LEKCE 15

KDE BUDEME BYDLET?

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žák vyjmenuje typy bydlení. Žák vysvětlí možnosti financování bydlení. Žák chápe pojem sociální bydlení a uvede skupiny lidí, pro které je určeno. Žák si vybere vhodný typ bydlení vzhledem ke své životní a finanční situaci, svou volbu argumentuje.

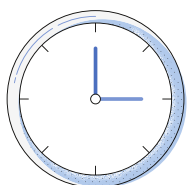
2) Organizace vyučovací hodiny

Práce ve skupinách, brainstorming, diskuze, výklad

3) Pomůcky

PC, projektor, prezentace, kartičky

4) Metodická část

15 minut

Pedagog žáky motivuje netradičním obsahem výukové hodiny a sdělí žákům téma a cíl hodiny.

V úvodu s žáky probere základní teorii potřebnou k hlavní aktivitě. Vychází z vlastních zkušeností s tím, co už s žáky probíral v předchozích hodinách. V přiložené prezentaci s žáky projde typy bydlení s důrazem na sociální bydlení a možnosti financování bydlení. V závěru by bylo vhodné poukázat na možnosti bydlení pro různé sociální skupiny v Praze 13.

15 minut

V praktické části hodiny jsou žáci rozděleni do skupin. Každá skupina dostane kartičku, ve které je popsána jejich životní situace, z jaké pochází sociální vrstvy, jaké mají finanční příjmy a úspory. Všichni žáci pak budou mít stejnou nabídku bydlení a úkolem každé skupiny bude se rozhodnout, jaké bydlení je v jejich finančních možnostech, co si mohou dovolit a co nikoliv, jak budou bydlení financovat atd. Žáci ve skupině diskutují, argumentují a snaží se společně najít řešení vhodné pro jejich životní situaci.

10 minut

V poslední části hodiny každá skupina prezentuje svou volbu a své rozhodnutí vhodně argumentují.

5 minut

V závěru hodiny pedagog shrne náplň hodiny a provede s žáky reflexi. Lze se zaměřit na pocity žáků, které při rozhodování zažívali, např. na vzniklý pocit nerovnosti či bezmoci.

VÝUKOVÁ LEKCE 15

KDE BUDEME BYDLET?

ONLINE VERZE

Společná úvodní a závěrečná část hodiny proběhne frontální metodou. Pedagog s žáky probere potřebnou teorii a promítne jim přiloženou prezentaci. K výkladu může použít myšlenkové mapy či tabule (např. Jamboard, Whiteboard, Mindmap.com atd.).

Hlavní aktivitu žáci realizují ve skupinách s tím, že pedagog průběžně prochází místnostmi, dohlíží nad prací žáků a případně napomáhá vhodně položenými otázkami. V závěru hodiny pak skupiny prezentují před ostatními své rozhodnutí.

7) Pracovní listy a přílohy

- Příloha 1 - Kartičky
- Příloha 2 - Prezentace

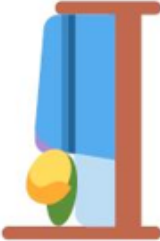

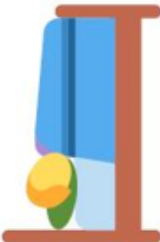

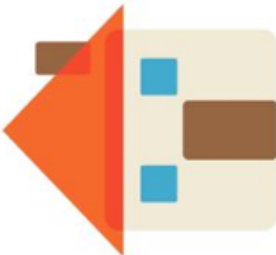

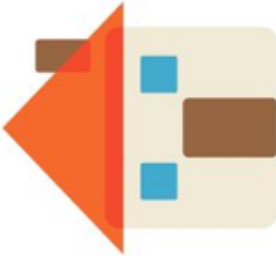
8) Zdroje

Základní informace o sociálním bydlení. Sociální bydlení [online]. [cit. 2021-01-26].

Dostupné z: <http://www.socialnibydeni.mpsv.cz/cs/co-je-socialni-bydleni/zakladni-informace-o-sb>

VÝUKOVÁ LEKCE 15
KDE BUDEME BYDLET?

PŘÍLOHA 1 - KARTIČKY

 <p>KOUPĚ BYTU byť Praha Stodůlky – 3+kk</p> <p>6.500.000 Kč</p>	 <p>AZYL OVÝ DŮM Praha</p> <p>100 Kč osoba/den (70Kč dítě)</p>
 <p>PRONÁJEM byť Praha Stodůlky – 4+kk, měsíčně 20 000,- + 6000,- energie</p> <p>26.000 Kč měsíčně</p>	 <p>UBYT OVNA Praha</p> <p>180 Kč osoba/den</p>
 <p>PRONÁJEM byť Praha Stodůlky – 1+kk, měsíčně 11 000,- + 1500,- energie</p> <p>12.500 Kč měsíčně</p>	 <p>KOUPĚ VILY Praha</p> <p>35.000.000 Kč</p>
 <p>PRONÁJEM byť Praha Stodůlky – 2+1, měsíčně 13 000,- + 3000,- energie</p> <p>16.000 Kč měsíčně</p>	 <p>KOUPĚ DOMU rodinný dům Praha Stodůlky</p> <p>15.000.000 Kč</p>

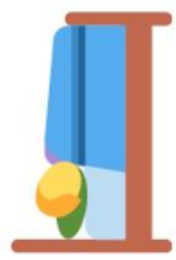
VÝUKOVÁ LEKCE 15
KDE BUDEME BYDLET?

PŘÍLOHA 1 - KARTIČKY

KOUPĚ BYTU
byt Praha Stodůlky – 3+kk

6.500.000 Kč

DOMOV SENIORŮ
Praha

DOMOV ČERPÁ NA KLIENTA
PŘÍSPĚVEK NA PÉČI OD STÁTU

380 Kč
osoba/den

PRONÁJEM
byt Praha Stodůlky – 4+kk, měsíčně
20 000,- + 6000,- energie

26.000 Kč
měsíčně

**DŮM S PĚČOVATELSKOU
SLUŽBOU**
Praha

DOMOV ČERPÁ NA KLIENTA
PŘÍSPĚVEK NA PÉČI OD STÁTU

3.000 Kč
měsíčně

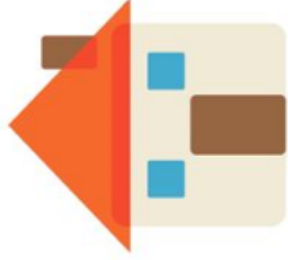
SOCIÁLNÍ BYDLENÍ
Nájem na omezenou dobu pro nízkopříjmové
domácnosti
(přísné podmínky získání a malý počet bytů)

5.000 Kč
měsíčně

**PRONÁJEM POKOJE
(SPOLUBYDLENÍ)**
byt Praha Stodůlky – 4+kk

6.000 Kč
měsíčně

VÝUKOVÁ LEKCE 15
 KDE BUDEME BYDLET?
 PŘÍLOHA 1 - KARTIČKY

BEZ ÚSPOR
 čistý měsíční příjem
16.000 Kč

MANŽELSKÝ BEZDĚTNÝ PÁR
 oba jsou registrováni na pracovním úřadě a pobírají podporu v nezaměstnanosti

úspory
4.000.000 Kč
 čistý měsíční příjem
180.000 Kč

RODINA
 jedno dítě, otec i matka pracující

BEZ ÚSPOR
 čistý měsíční příjem
33.000 Kč

MLADÝ PÁR
 chlapec pracující s čistým příjmem 27 000,-
 dívka studentka si přivydělá brigádě 6 000,-

úspory
500.000 Kč
 čistý měsíční příjem
40.000 Kč

MANŽELSKÝ PÁR
 starší manželský pár, muž v invalidním důchodu, žena pracující

úspory
6.000.000 Kč
 čistý měsíční příjem
250.000 Kč

RODINA
 jedno dítě, otec pracující na vysoké pozici, matka v domácnosti

BEZ ÚSPOR
 čistý měsíční příjem
12.000 Kč

MATKA SAMOŽIVITELKA
 dvě děti, matka pobírá rodičovský příspěvek 8000,- a dostává alimenty 4000,-

BEZ ÚSPOR
 čistý měsíční příjem
55.000 Kč

RODINA
 dvě děti, otec i matka pracující

úspory
500.000 Kč
 čistý měsíční příjem
38.000 Kč

RODINA
 dvě děti, matka pobírá rodičovský příspěvek 8000,-
 otec měsíčně přinese domů 30 000,-

VÝUKOVÁ LEKCE 15
KDE BUDEME BYDLET?
PŘÍLOHA 1 - KARTIČKY

BEZ ÚSPOR
čistý měsíční příjem
15.000 Kč

STUDENTKA
žena studuje VŠ a přivydělává si brigádně

úspory
300.000 Kč
čistý měsíční příjem
80.000 Kč

MLADÝ MUŽ
muž pracuje v oblasti IT

úspory
7.000.000 Kč
čistý měsíční příjem
120.000 Kč

RODINA
dvě studující děti, otec i matka pracující, děti chodí na brigády

úspory
3.000.000 Kč
čistý měsíční příjem
80.000 Kč

RODINA
dvě děti, matka pobírá rodičovský příspěvek a pracuje z domova, otec pracuje

BEZ ÚSPOR
čistý měsíční příjem
13.000 Kč

SENIORKA
žena ve starobním důchodu bez rodiny

VÝUKOVÁ LEKCE 15
KDE BUDEME BYDLET?
PŘÍLOHA 1 - KARTIČKY

POJIŠTĚNÍ
- 1.500 Kč
měsíčně

PRODEJ NEMOVITOSTI
8.500.000 Kč

AUTO NA LEASING
- 3.000 Kč
měsíčně

DĚDICTVÍ
5.000.000 Kč

AUTO NA LEASING
- 10.000 Kč
měsíčně

STAVEBNÍ SPOŘENÍ
500.000 Kč

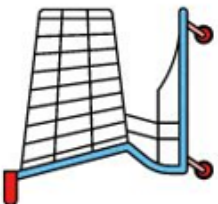

SPOTŘEBITELSKÝ ÚVĚR
- 5.000 Kč
měsíčně

PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ
dávkou sociální pomoci, která pomáhá s úhradou nákladů na bydlení
Kč
měsíčně

VÝUKOVÁ LEKCE 15
KDE BUDEME BYDLET?
PŘÍLOHA 1 - KARTIČKY

	POJIŠTĚNÍ DOMÁCNOSTI	- 300 Kč měsíčně
	POJIŠTĚNÍ AUTA	- 600 Kč měsíčně
	NÁKUP LÉKŮ	- 1.000 Kč měsíčně
	NÁKUP POTRAVIN A DROGERIE	- Kč měsíčně

VÝUKOVÁ LEKCE 16

POSTAVENÍ ŽENY VE SPOLEČNOSTI V KONTEXTU HUDEBNÍ VÝCHOVY

ANOTACE

Na významném hudebním díle 20. století (Janáček: Její Pastorkyňa) žáci porovnají, jak se změnilo postavení ženy ve společnosti od přelomu 19. a 20. století dodnes. Žáci se nejdříve seznámí s operou a jejím kontextem hudebním i dějovým, poté budou navrhnout řešení situace hlavní postavy v kontextu dnešní doby.

Doporučené místo realizace: učebna

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Oblast sociálního pilíře TUR: Rovnoprávnost mužů a žen, postavení ženy ve společnosti v minulosti a dnes

Očekávané výstupy ŠVP:

Žák:

- pochopí hudební dílo v kontextu dějin hudby
- zkoumá zdroje inspirace jednotlivých skladatelů
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské

Průřezová témata:

- OSV – Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci se seznámí s operou Její Pastorkyňa, s Janáčkovou hudbou a kontextem vzniku díla. Žáci porozumí ději a chování jednotlivých postav v kontextu doby. Žáci najdou vlastní řešení situace v kontextu dnešní doby. Žáci porovnají dnešní dobu a dobu vzniku opery z hlediska postavení ženy ve společnosti.

2) Organizace vyučovací hodiny

Práce ve skupinách, frontální výuka (promítání)

3) Pomůcky

Texty, projektor, nahrávka opery Její pastorkyňa

Hudební výchova
9. ročník
3 vyučovací
hodiny

VÝUKOVÁ LEKCE 16

POSTAVENÍ ŽENY VE SPOLEČNOSTI V KONTEXTU HUDEBNÍ VÝCHOVY

4) Teoretická část

Žáci dostanou učivo ve formě podrobného textu a mají jej zredukovat na základní poznatky.

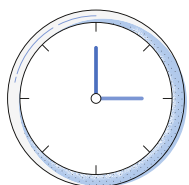
Čtyři texty:

- Janáčkův životopis (Text 1)
- Pojednání o Janáčkově díle (Text 2)
- Historie vzniku opery Její pastorkyňa (Text 3)
- Děj opery Její pastorkyňa (Text 4)

V závěru výuky žáci dostanou redukované učivo od vyučujícího na jednom listu A4, obsahující nejdůležitější informace ze všech čtyř textů (Text 5).

Společně si promítneme části inscenace Janáčkovy opery.
Text libreta jako opora při poslechu (Text 6).

5) Metodická část

1.VYUČOVACÍ HODINA:

3 minuty

Úvod vyučovací hodiny a seznámení s tématem hodiny.

5 minut

Žáci jsou rozděleni do čtyř skupin.

20 minut

Každá skupina dostane jiný text. Žáci si texty přečtou, prostudují, podtrhají důležité informace a dohodnou se ve skupině, které informace sdělí spolužákům, vypíší si na zvláštní list několik nejdůležitějších poznámek. Žáci si rozdělí informace tak, aby měl každý svoji roli.

12 minut

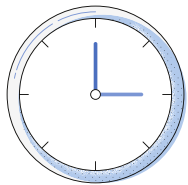
Formou krátkého referátu jednotlivé skupiny představí obsah svého textu spolužákům, každý člen skupiny se zúčastní.

5 minut

Shrnutí a ukončení hodiny.

VÝUKOVÁ LEKCE 16

POSTAVENÍ ŽENY VE SPOLEČNOSTI V KONTEXTU HUDEBNÍ VÝCHOVY

2.VYUČOVACÍ HODINA:

5 minut

Úvod a krátké shrnutí předchozí hodiny .

Žáci dostanou text libreta k jednotlivým částem opery.

38 minut

Projekce částí opery Její pastorkyňa:

- Úvod: 2:20 – 10:00
- Števa se opije z radosti, že není odveden: 26:20 – 28:40
- Kostelnička přemlouvá Števu, aby si Jenůfu vzal: 53:50 – 1:01:00
- Kostelnička se rozhodne, že dítě zabije: 1:06:00 – 1:10:00
- Mrtvé dítě je nalezeno v řece, kostelnička se přizná: 1:47:35 – 1:57:48

2 minuty

Shrnutí a ukončení hodiny

3.VYUČOVACÍ HODINA:

5 minut

Úvod a krátké shrnutí předchozí hodiny.

Žáci vytvoří stejné skupiny jako v 1. hodině.

15 minut

Žáci v skupinách diskutují a hledají odpovědi v kontextu opery a v kontextu dneška na následující otázky:

- Může si Jenůfa vzít Števa (na začátku opery)? Na čem nebo na kom svatba závisí?
- Proč před narozením dítěte Kostelnička Jenůfu schovává?
- Proč se kostelnička za každou cenu snaží sehnat Jenůfě ženicha a ponižuje se?
- Má kostelnička nějakou možnost, jak donutit Števa k odpovědnosti?
- Jak by to probíhalo, kdyby dítě žilo a Jenůfa s ním zůstala sama?
- Jak jinak, než zabitím dítěte, by mohla kostelnička vyřešit situaci?

20 minut

Společná diskuse o odpovědích na otázky a o rozdílech postavení žen ve společnosti v minulosti a dnes. Reflexe postavení ženy ve společnosti u nás a v jiných zemích. Otázka k zamyšlení: Jsou země, kde jsou na tom ženy stále tak, jako byla Jenůfa, nebo dokonce hůře?

5 minut

Závěr hodiny, shrnutí získaných poznatků. Žáci dostanou výpis z důležitých informací o Janáčkově a jeho díle.

VÝUKOVÁ LEKCE 16

POSTAVENÍ ŽENY VE SPOLEČNOSTI V KONTEXTU HUDEBNÍ VÝCHOVY

6) Pracovní listy a pomůcky

- Příloha 1 - Text 1 (Janáčkův životopis)
- Příloha 2 - Text 2 (Pojednání o Janáčkově díle)
- Příloha 3 - Text 3 (Historie vzniku opery Její pastorkyňa)
- Příloha 4 - Text 4 (Děj opery Její pastorkyňa)
- Příloha 5 - Text 5 (Nejdůležitější informace)
- Příloha 6 - Text 6 (Text libreta, přiložena ve Wordu)
- Příloha 7 - Otázky k diskusi

PŘÍLOHA 1 - TEXT 1 (JANÁČKŮV ŽIVOTOPIS)

Leoš Janáček - život

Leoš Janáček se narodil v obci Hukvaldy na severovýchodní Moravě dne 3. července 1854 jako deváté dítě Jiřího a Amálie Janáčkových, kteří měli celkem čtrnáct potomků. Byl pokřtěn jako Leo Eugen. Jeho otec i matka byli hudebně vzdělaní, ale chudí, a Leoše už jako jedenáctiletého (v roce 1865) poslali na klášterní školu na Starém Brně jako fundatistu (žák, jehož studium bylo hrazeno z odkazů ve prospěch kláštera), kde se mu dostalo pod vedením Pavla Křížkovského prvního hudebního vzdělání. Po absolvování německojazyčné reálky (1866 až 1869) studoval na brněnském Slovanském učitelském ústavě a poté působil v Brně jako sbormistr. V roce 1874 odešel do Prahy, kde do roku 1875 studoval na varhanické škole, z níž byl málem vyhozen kvůli kritice gregoriánské mše ředitele Skuherského. Tam se spřátelil s Antonínem Dvořákem. V roce 1876 byl sbormistrem proslulého českého spolku Umělecká beseda. Dalšího hudebního vzdělání se mu v následujících pěti letech dostalo v Lipsku a Vídni. Posléze se vrátil zpět do Brna, kde se zúčastnil národně-osvobozeneckých aktivit. V roce 1881 založil v Brně varhanickou školu, jejímž prvním ředitelem se stal (dnes se nazývá Varhanická škola Leoše Janáčka). Působil také jako dirigent a velmi brzy zahájil též svoji kariéru skladatele.

Dne 13. července 1881 se oženil se svojí šestnáctiletou žákyní Zdenkou Schulzovou, dcerou ředitele Slovanského učitelského ústavu v Brně, na kterém předtím studoval. Rok poté, konkrétně 15. srpna 1882, se manželům Janáčkovým narodila dcera Olga. Dne 16. května 1888 se jim narodil další potomek, syn Vladimír, který však po dvou letech zemřel na spálu. Další tragická příhoda, která rodinu postihla později, byla smrt dcery Olgy, která zemřela na tyfus ve svých jednadvaceti letech.

Po vzniku Československa působil spolu s Vilémem Kurzem jako profesor brněnské pobočky mistrovské školy Pražské konzervatoře a v roce 1919 založil Konzervatoř Brno.

Leoš Janáček byl členem České akademie věd a umění, Pruské akademie umění, korespondentem The School of Slavonic Studies v Londýně a předsedou Klubu moravských skladatelů. Jeho stěžejní díla byla poctěna mnoha cenami. Byl sbormistrem Brněnského a Pražského spolku Svatopluk. Masarykova univerzita mu v Brně udělila v roce 1925 čestný doktorát filosofie za jeho celoživotní tvůrčí odkaz.

Janáček byl velký rusofil a podnikl několik cest do Ruska. V jeho domě se často konaly schůzky brněnského Ruského kroužku, jehož byl spoluzakladatelem. Byl nadšen ruskou literaturou a kulturou, a to se projevilo také v jeho díle. Jedná se například o orchestrální rapsodii Taras Bulba, 1. smyčcový kvartet podle díla Lva Nikolajeviče Tolstého Kreutzerova sonáta, nedokončenou operu Živá mrtvola podle Tolstého Anny Kareninové, opery Káťa Kabanová podle dramatu Alexandra Ostrovského a Z mrtvého domu na motivy románu Fjodora Dostojevského.

Leoš Janáček, jeden z nejvýznamnějších hudebních skladatelů konce 19. a počátku 20. století, zemřel náhle v ostravské nemocnici 12. srpna 1928 na zápal plic, když se předtím nachladil za svého prázdninového pobytu v Hukvaldech.

Zdroje:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Leo%C5%A1_Jan%C3%A1%C4%8Dek

PŘÍLOHA 2 - TEXT 2 (POJEDNÁNÍ O JANÁČKOVĚ DÍLE)

Leoš Janáček - dílo

Na počátku své skladatelské dráhy byl inspirován moravskou lidovou písní, užíval jejích nápěvů a studoval rytmiku a intonaci řeči, což posléze originálně převáděl do své hudby. Studoval též ruskou lidovou hudbu. Lidové písně jeho rodné lašské lidové kultury se věnoval též jako sběratel a folklorista. Podle vzoru Dvořákových „Slovanských tanců“ složil podobný komplet, inspirovaný lidovou hudbou rodného kraje, s názvem „Lašské tance“.

Po složení nepřilíš úspěšných oper Šárka a Počátek románu se mu dostalo prvního ocenění – opera Její pastorkyňa byla v roce 1904 nadšeně přijata brněnským publikem. K pražské premiéře opery došlo sice až v roce 1916, otevřela mu však dveře do celého světa: pod názvem Jenůfa zaznamenala zanedlouho, v roce 1918, významný úspěch ve Vídni, posléze v Německu a v roce 1924 v New Yorku. Od roku 1916 složil dalších pět významných operních děl, dva smyčcové kvartety, několik suit a písňové cykly (nejznámější je Zápisník zmizelého).

Toto poslední období skladatelova života přineslo nejoriginálnější, nejvyzrálejší a světově proslulá orchestrální díla, především Sinfoniettu, rapsodii Taras Bulba a slavnou Glagolskou mši, jednu z nejsvébytnějších skladeb světové hudby vůbec, mši napsanou ve staroslověnštině. Metoda Janáčkovy tvorby, která vykrystalizovala v Její pastorkyni, spočívající ve specifickém opakování motivů, úryvkovitosti a dramatické zkratce, stejně jako v originalitě práce s vývojem jednotlivých sekvencí, dostoupila v tomto díle vrcholu. Glagolská mše je současně ve vokálním projevu výsledkem dlouhodobého studia lidové hudby z hlediska sémantického. Skladatel zde s obdivuhodně jasnou vizí dospívá k pradávným kořenům slovanské hudební kultury, a to nejen po stránce ryze hudební, ale též jazykové. Čerpá z cyrilometodějského odkazu, předkládá nám však atmosféru, která dýchá syrovou zemitostí člověka, který je spojen s přírodou ve smyslu pohanství. Jeho víra jakoby byla kombinací obou těchto výbav. Jedná se o naprosto nevšední dílo v celosvětovém měřítku nejen co do svébytnosti, ale též dokonalosti zpracování.

I v tomto vrcholném období jeho tvorby zůstala její významnou složkou tvorba operní. Opery Výlety pana Broučka, Věc Makropulos, ale především Káťa Kabanová a Příhody lišky Bystroušky dodnes dobývají s velkým úspěchem světové hudební scény. Poslední Janáčkovy opera Z mrtvého domu na motivy Dostojevského románu Zápisky z mrtvého domu je velmi důstojným završením skladatelovy tvorby, zdůrazňujíc humanismus a vyjadřujíc jak soucit s trpícím člověkem, tak víru v možnost duchovní očisty i člověka společností zavrženého. K napsání některých skladeb jej inspirovala jeho přítelkyně a múza Kamila Stösslová, která byla také předlohou některých ženských hrdinek jeho oper (Liška Bystrouška, Káťa Kabanová, Elina Makropulos ad.)

Zdroje:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Leo%C5%A1_Jan%C3%A1%C4%8Dek

POSTAVENÍ ŽENY VE SPOLEČNOSTI V KONTEXTU HUDEBNÍ VÝCHOVY

PŘÍLOHA 3 - TEXT 3 (HISTORIE VZNIKU OPERY JEJÍ PASTORKYŇA)

Historie vzniku

Divadelní hra Gabriely Preissové měla premiéru 9. listopadu 1890. Na rozdíl od předchozí autorčiny hry *Gazdina roba* neměla příliš velký úspěch. Přesto byla uvedena ještě v Brně, kde se s ní seznámil i Janáček. Po pozdějších úspěších opery Preissová v letech 1929-1930 drama přepsala do podoby románu.

V roce 1893 Leoš Janáček požádal autorku o svolení dílo zhudebnit. Ač autorka zpočátku nesouhlasila, Janáček do roku 1895 hru zkrátil do podoby libreta. Zvláštností je, že zachoval prozaickou formu, čímž se stal jedním z průkopníků opery zpívané v próze. Místo veršů si v libretu vypomáhá častým opakováním motivů a vět.

Na vlastní opeře pracoval několik let a práci dokončil až 18. ledna 1903. Národní divadlo v Praze operu odmítlo. Šéfdirigentem byl Karel Kovařovic, který měl s Janáčkem osobní rozepře. Proto byla opera nastudována v Brně a premiéra se uskutečnila 21. ledna 1904 v Divadle na Veveří. Opera sklídila obrovský úspěch. V pražském Národním divadle byla uvedena až v roce 1916 a to po Janáčkových i Kovařovicových úpravách. Sklídila opět úspěch. Poté byla nastudována ve Vídni (1918) a dalších metropolích.

Americká premiéra v Metropolitní opeře v New Yorku proběhla dne 6. prosince 1924. Opera byla uvedena v němčině v překladu Maxe Broda. Dirigoval Artur Bodanzky, titulní roli zpívala Maria Jeritza, která se rovněž zasloužila o toto uvedení. Od roku 1974 se opera uváděla v anglickém překladu (premiéra 15. listopadu 1974) představení řídil John Nelson. V češtině byla opera poprvé uvedena 19. prosince 1992, kdy hlavní roli zpívala Gabriela Beňačková a představení řídil James Conlon. Další české uvedení proběhlo 29. ledna 2007 pod taktovkou Jiřího Bělohlávka.

Dnes patří k repertoáru mnoha světových oper. Je většinou uváděna v češtině, s originálním textem libreta.

Zdroje:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Leo%C5%A1_Jan%C3%A1%C4%8Dek

PŘÍLOHA 4 - TEXT 4 (DĚJ OPERY JEJÍ PASTORKYŇA)

Děj

1. dějství

V podhorském mlýně nedaleko vesnice hospodaří svým dvěma vnukům, nevlastním bratrům - mlynáři Števu a mládkovi Lacovi - stařenka Buryjovka. Vypomáhá jí Jenůfa, příbuzná obou bratrů, pastorkyně (schovanka) vdovy Kostelničky Buryjovky, která svým statečným přístupem k životu vzbuzuje respekt celé vsi. Jenůfa se zamilovala do lehkovážného vesnického krasavce Števy. S neklidem vyhlíží jeho návrat z města, kam byl předvolán k odvodu. Nikdo zatím netuší, že Jenůfa očekává Števovo dítě - nástup na vojnu by ovšem jejich sňatek překazil. Jenůfu upřímně miluje mládek Laca, bratrovi dívku nepřeje a rád by ji získal pro sebe. Jenůfku stále žárlivě střeží. Števa odveden nebyl. Vrací se v povznesené náladě v doprovodu rekrutů do mlýna a furiantsky se před Jenůfou vychloubá úspěchy u místních děvčat. Mezi rozjařenou mládež náhle vstoupí Kostelnička. Přísná pěstounka Jenůfy rozhodně nedovolí, aby se Števa o její pastorkyni ucházel dříve než po roce, pokud zanechá pití. Zděšená Jenůfa ví, jak si nevlastní matka zakládá na její výchově, proto Števu domlouvá, aby se s ní udobřil. Laca nesmiřitelně žárlí na bratra, kterého láká jen Jenůfina krása, a proto při potyčce poraní dívčinu tvář nožem.

2. dějství

Kostelnička ukrývá ve svém domku Jenůfu i s narozeným Števoým synkem. Ze svatby sešlo, Števu se Jenůfa s poznamenanou tváří znelíbila. Kostelnička poklesek své schovanky před lidmi tají, aby zachránila dívčinu pověst a svou autoritu. Rozhlásila proto po vsi, že poslala Jenůfu do Vídně sloužit. Kostelnička pozve Števu k rozmluvě a pokoří se před ním, aby ho přece jen přiměla ke sňatku s pastorkyní. Její zoufalé prosby jsou marné, Števova náklonnost k Jenůfce zcela zmizela. Dokonce si brzy bude brát Karolku, rychtářovu dceru. Jen Laca pevně trvá na svém úmyslu ucházet se o Jenůfu, i když mu Kostelnička prozradí dívčino neštěstí. Lacu přece jen na okamžik zarazí zmínka o Števoém dítěti. Kostelnička se v rozrušení rozhodne k hroznému činu: zatímco Jenůfa únavou usne, Kostelnička vyběhne s nemluvnětem do mrazivé noci a utopí ho v mlýnském náhonu. Později pastorkyni i Lacovi namluví, že děcko zemřelo, když Jenůfa spala, a je již pohřbeno. Když Jenůfa přistoupí na sňatek s Lacem, Kostelnička má za to, že zachránila budoucnost milované pastorkyně. Vlastní, dosud čisté svědomí, však zatížila těžkou vinou.

3. dějství

Blíží se svatební obřady Jenůfy a Laci. Též Števa a Karolka se budou brzy brát. Jen Kostelnička je úplně proměněná: z energické ženy, vždy plné rozhodnosti, zbývá velmi málo. Sužují ji zlé výčitky svědomí. Svatebčané se scházejí, děvčata vážné Jenůfce zpívají, prohlíží se výbava. Stařenka Buryjovka uděluje dvojici požehnání a též dojatá Kostelnička chce učinit stejně. Nebude jí dopřáno! Venku se strhne křik - pasáček přibíhá s úděsnou zprávou, že dělníci z pivovaru objevili pod ledem ve strouze zmrzlé děcko. V nastalé vřavě Jenůfa zjistí, že jde o jejího mrtvého synka a označí Števu jako otce. Než se rozvášněný dav stačí na nešťastnou dívku vrhnout, Kostelnička se přiznává. Nechá se rychtářem odvést a u soudu chce svou vinu doznat, aby se zbavila deptající tíhy na duši. Jenůfa si uvědomuje bezmeznou oběť své pěstounky a vše jí odpouští. Ze svatby Karolky a Števy také sešlo. Všichni zdrceně odcházejí. Jenůfka vyzve Lacu, ať odejde s ostatními. Laca jí naopak slibuje nést po jejím boku všechna příkoří - však jednou nastane čas, kdy zasvitne slunce nad společnou cestou životem.

Zdroje:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Jej%C3%AD_pastorky%C5%88a

PŘÍLOHA 5 - TEXT 5 (NEJDŮLEŽITĚJŠÍ INFORMACE)

Leoš Janáček – Její pastorkyňa

Leoš Janáček (1854 – 1928) pocházel z hudební rodiny a již od dětství se věnoval hudbě. Nejprve vystudoval pedagogickou školu, poté založil roku 1873 sbor a následujícího roku začal studovat na **pražské varhanické škole**. Studoval též na konzervatoři v Lipsku a ve Vídni. **Působil v Brně a snažil se z něj udělat hudební centrum. Učil, skládal, studoval lidovou hudbu a založil a vydával časopis.** V roce 1884 bylo v Brně otevřeno nové divadlo.

Dílo: Janáček se proslavil operou **Její pastorkyňa** až na prahu padesátky. Kromě ní složil ještě opery **Osud** a **Výlety pana Broučka, Káťa Kabanová**. Velmi známá je jeho Glagolská mše.

Ve svých skladbách používá **rytmus a nápěvky každodenní řeči jako základ hudebního jazyka, opakuje drobné figury mnohokrát po sobě. Námětem jeho oper bývají ženy a jejich postavení v tehdejší společnosti.**

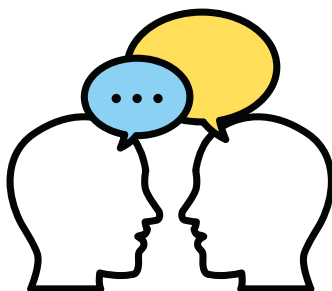
Opera **Její pastorkyňa** je napsána podle **divadelní hry Gabriely Preissové**, kterou Janáček zkrátil a použil jako libreto. Zvláštností je, že zachoval prozaickou formu románu. Operu dokončil 19. ledna 1903. Národní divadlo operu odmítlo a premiéra se uskutečnila v Brně 21. ledna 1904. **V pražském Národním divadle byla uvedena až v roce 1916.** Sklidila obrovský úspěch a stala se operou hranou na světových pódiiích.

Děj opery: **Jenůfa** je zamilovaná do **Števa**, se kterým otěhotní, on je ale přelétavý, Jenůfa se mu znelíbí a nevezme si ji. **Její kmotra kostelnička ji nejprve i sdíletem ukrývá doma, později se rozhodne dítě zabít a utopí jej v potoce.** O Jenůfu se též zajímá Števův nevlastní bratr **Laco**, který souhlasí se sňatkem. Na jaře, když roztají ledy, je mrtvé dítě objeveno a **kostelnička se přizná. Laco stojí při Jenůfě** přes všechna příkoří, i když ze svatby prozatím sejde.

Zdroje:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Leo%C5%A1_Jan%C3%A1%C4%8Dek

PŘÍLOHA 7 - OTÁZKY K DISKUSI

1. Může si Jenůfa vzít Števa (na začátku opery)? Na čem nebo na kom svatba závisí?
2. Proč před narozením dítěte Kostelnička Jenůfu schovává?
3. Proč se kostelnička za každou cenu snaží sehnat Jenůfě ženicha a ponižuje se?
4. Má kostelnička nějakou možnost, jak donutit Števa k odpovědnosti?
5. Jak by to probíhalo, kdyby dítě žilo a Jenůfa s ním zůstala sama?
6. Jak jinak než zabitím dítěte, by mohla kostelnička vyřešit situaci?

VÝUKOVÁ LEKCE 17

RASISMUS V MINULOSTI I SOUČASNOSTI

ANOTACE

Žáci se seznámí s fakty, které se týkají německých vyhlazovacích táborů za druhé světové války (Možnost exkurze do Osvětimi). Uvědomí si, kam až mohou vést předsudky a rasismus v extrémní podobě a jak jsou takové myšlenky nebezpečné. V následné výukové hodině připraví dotazník a provedou anonymní průzkum v ostatních třídách zaměřený na rasové předsudky (inspirace: Současné oficiální průzkumy antisemitismu ve světě). Dotazník vyhodnotí a ve společné debatě provedou reflexi.

Doporučené místo realizace: učebna

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Oblast sociálního pilíře TUR: **Potlačování projevů rasismu**

Očekávané výstupy ŠVP:

Dějepis - Žák:

- vysvětlí zrod fašismu v Itálii a jeho šíření v Německu a v Evropě
- vysvětlí nebezpečí fašismu, okolnosti mnichovské dohody a její důsledky pro ČSR
- objasní příčiny rozpoutání války, orientuje se na mapě
- vysvětlí okupaci ČSR a domácí odboj proti německé okupaci

Výchova k občanství - Žák:

- aktivně vyhodnocuje projevy nesnášenlivosti, xenofobie a rasismu, zaujímá k nim osobní postoj (7. ročník)
- formuluje vlastní morální postoje a je schopen o nich účelně diskutovat
- podílí se na kultivaci komunikace ve školním i mimoškolním prostředí

Klíčové kompetence: kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské

Průřezová témata:

OSV

- Sebepoznání a sebepojetí, kreativita, poznávání lidí, mezilidské vztahy, kooperace a kompetice, hodnoty, postoje, praktická etika

VDO

- Občan, občanská společnost a stát

VMEGS

- Jsme Evropané

MKV

- Kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, princip sociálního smíru a solidarity

Dějepis
Výchova k občanství
9. ročník
3 vyučovací
hodiny

VÝUKOVÁ LEKCE 17

RASISMUS V MINULOSTI I SOUČASNOSTI

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci si uvědomí nebezpečí podléhání stereotypům.

2) Organizace vyučovací hodiny

Práce ve skupinách, frontální výuka

3) Pomůcky

Projektor připojený k počítači

4) Teoretická část

Informace o holokaustu k dispozici např. zde:

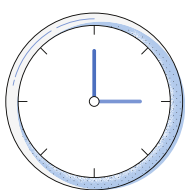
https://cs.wikipedia.org/wiki/Vyhlazovac%C3%AD_t%C3%A1bory_nacistick%C3%A9ho_N%C4%9Bmecka

Informace o anti-Semitismu a průzkumech zde:

<https://www.adl.org/survey-of-american-attitudes-toward-jews#stereotypes-about-jews>

Dotazník je sestaven ze stereotypních tvrzení, odpověď je „souhlasím nebo „nesouhlasím“. Vyhodnocuje se procento souhlasných odpovědí a zároveň počet souhlasných odpovědí z celku.

5) Metodická část

1.VYUČOVACÍ HODINA:

10 minut

Seznámení se stématem, učitel představí téma rasismu v souvislosti s druhou světovou válkou a nechá žáky reagovat. Klíčová slova napíše na tabuli (rasismus, druhá světová válka, koncentrační/vyhlazovací tábory). Žáci metodou brainstorming sdělují informace, které již o tématu vědí.

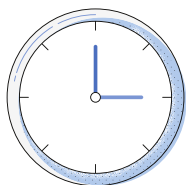
10 minut

Učitel doplní informace, které nezazněly. Výklad je dobré doplnit nějakým vhodným videem nebo fotografiemi.

Například: <https://www.youtube.com/watch?v=9MFd6rb9DnE>

VÝUKOVÁ LEKCE 17

RASISMUS V MINULOSTI I SOUČASNOSTI

10 minut

Žáci se ve dvojicích zamyslí nad následujícími otázkami:

- Kdo byli lidé, kteří se podíleli na mechanismu systematického vyvraždění některých skupin obyvatel?
- Jaký byl názor většinové společnosti na židovskou menšinu?
- Zabýval se před druhou světovou válkou někdo tématem rasismu?
- Jak je možné, že nenávisť vůči jedné skupině obyvatel došla do takového extrému?
- Jak by se podobné situaci dalo do budoucna zabránit?
- Je dnes, po zkušenostech z druhé světové války, společnost oproštěná od antisemitismu a rasismu?
- Co znamenají pojmy: xenofobie, vlastenectví, nacionalismus?

13 minut

Učitel vede debatu žáků nad odpověďmi na předcházející otázky.

2 minuty

Ukončení hodiny

1.VYUČOVACÍ HODINA:

5 minut

Úvod hodiny, rekapitulace předchozí hodiny.

10 minut

Žáci se seznámí s dotazníkem ADL a výsledky jejich šetření ve světě. Učitel přiblíží některá tvrzení, která mohou být žákům nesrozumitelná, na příkladu romské nebo jiné menšiny. Učitel žáky upozorní na to, že většina tvrzení jsou běžné stereotypy.

15 minut

Žáci se rozdělí do skupin a sestaví podobný dotazník. Mohou využít otázky přímo z dotazníku nebo je modifikovat tak, aby byly srozumitelné jejich vrstevníkům.

13 minut

Žáci prezentují své otázky a třída hlasováním vybere ty, které budou součástí výsledného dotazníku.

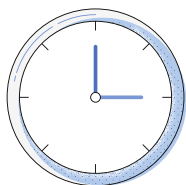
2 minuty

Ukončení hodiny.

(Učitel přepíše a vytiskne dostatečný počet kopií výsledného dotazníku a zadá jej jiné třídě pro anonymní vyplnění)

VÝUKOVÁ LEKCE 17

RASISMUS V MINULOSTI I SOUČASNOSTI

3. VYUČOVACÍ HODINA:

8 minut

Úvod hodiny, rekapitulace předchozí hodiny, učitel vysvětlí vyhodnocení dotazníků.

10 minut

Žáci se opět rozdělí do skupin a vyhodnotí dotazníky. Každá skupina dostane několik dotazníků a počítají, kolika tvrzeními dotyčný souhlasil. Výsledky jsou zaznamenány. Potom učitel vybere dotazníky a odstříhne několik otázek pro každou skupinu. Žáci vyhodnocují procento souhlasných odpovědí u každé otázky.

10 minut

Žáci dají dohromady své výsledky.

15 minut

Závěrečná debata nad výsledky dotazníku: Dopadl podle očekávání? Překvapil výsledek žáky?

2 minuty

Ukončení hodiny.

6) Pracovní listy a pomůcky

- Příloha 1 - Seznam tvrzení sestavený ADL

7) Zdroje

https://cs.wikipedia.org/wiki/Vyhlazovac%C3%AD_t%C3%A1bory_nacistick%C3%A9ho_N%C4%9Bmecka

<https://www.adl.org/survey-of-american-attitudes-toward-jews#stereotypes-about-jews>

<https://www.youtube.com/watch?v=9MFd6rb9DnE>

PŘÍLOHA 1 - SEZNAM TVRZENÍ SESTAVENÝ ADL

If you would like to know how much of a Jew-hater you are, here is the list of statements compiled by the ADL that will show whether you are anti-Semitic. How many statements do you agree with. Six are enough to put you in the category of an anti-Semite.

- Jews are more loyal to Israel than to (this country/the countries they live in).
- Jews have too much power in international financial markets.
- Jews have too much control over global affairs.
- Jews think they are better than other people.
- Jews have too much control over the global media.
- Jews are responsible for most of the world's wars.
- Jews have too much power in the business world.
- Jews don't care what happens to anyone but their own kind.
- People hate Jews because of the way Jews behave.
- Jews have too much control over the United States government.
- Jews still talk too much about what happened to them in the Holocaust.

Překlad:

Pokud se chcete dozvědět, jak moc nenávidíte židy, tady je seznam tvrzení sestavený ADL, který Vám ukáže, do jaké míry jste anti-Semita. S kolika z těchto tvrzení souhlasíte? Stačí jich šest, abyste se ocitl v kategorii anti-Semita.

- Židé jsou loajálnější k Izraeli než k zemi, ve které žijí.
- Židé mají příliš velkou moc na mezinárodních finančních trzích.
- Židé mají příliš velkou kontrolu nad globálními záležitostmi.
- Židé si myslí, že jsou lepší než ostatní.
- Židé mají příliš mnoho kontroly nad globálními médii.
- Židé mají příliš velkou moc v světě byznysu.
- Židy nezajímá, co se děje s ostatními, pokud to nejsou také židé.
- Lidé nenávidí židy za to, jak se chovají.
- Židé mají příliš velkou kontrolu nad vládou Spojených států.
- Židé jsou zodpovědní z většinu světových válečných konfliktů.
- Židé pořád ještě příliš mluví o tom, co se dělo za holokaustu.

VÝUKOVÁ LEKCE 18

LÉKAŘSKÁ PÉČE V ČR

ANOTACE

Žáci se stručně seznámí se systémem lékařské péče v ČR. Důraz je kladen na porovnání dostupnosti pro různé skupiny obyvatel. Ve skupinách se žáci snaží najít jednotlivce v obtížných životních situacích, kteří jsou potenciálně ohroženi a kteří ze systému mohou "vypadnout". Společně hodnotí vliv sociálního postavení na lékařskou péči v ČR.

Doporučené místo realizace: učebna

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Oblast sociálního pilíře TUR: Rovnost přístupu k lékařské péči

Očekávané výstupy ŠVP:

Žák:

- zná mechanismus placení daní a jeho rozdělování a investování státem, ví, které služby stát financuje z našich daní; umí objasnit pojmy brigáda, DPP a DPČ, orientuje se v rozdílech, výhodách a nevýhodách
- ví, kde může hledat možnosti finanční podpory státu v situacích nouze
- rozlišuje a porovnává jednotlivé oblasti hospodářství, jako jsou, výroba, obchod a služby
- má představu, z jakých zdrojů jsou tyto oblasti financovány, jak se na jejich financování podílí stát

Klíčové kompetence: kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence pracovní

Průřezová témata:

OSV

- Poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

VDO

- Občan, občanská společnost a stát

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci se zamyslí nad reálnými životními situacemi týkající se zdravotní péče a vyvodí z nich systém zdravotní péče u nás a její dostupnost pro různé skupiny obyvatel.

Výchova k občanství
9. ročník
1 vyučovací
hodina

VÝUKOVÁ LEKCE 18

LÉKAŘSKÁ PÉČE V ČR

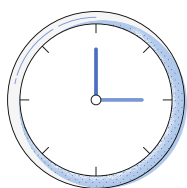
2) Organizace vyučovací hodiny

Práce ve skupinách, debatní kruh

3) Pomůcky

Lístky se situacemi a tvrzeními pro jednotlivé skupiny

4) Metodická část

3 minuty

Učitel stručně uvede téma hodiny.

3 minuty

Žáci se rozdělí do skupin po dvou až třech.

5 minut

Každá skupina dostane jednu situaci s tvrzeními, pokud je skupin více než situací, některé skupiny dostanou stejnou situaci. Žáci ve skupinách zhodnocují přidělenou situaci a snaží se dle svých dosavadních znalostí a zkušeností rozhodnout, která tvrzení jsou pravdivá a která nepravdivá. Počet pravdivých a nepravdivých tvrzení se u situací liší. U některých situací jsou pravdivá všechna tvrzení. U některých situací není uvedeno dostatek informací, aby bylo možné o pravdivosti tvrzení rozhodnout. Aktivita slouží k tomu, aby se žáci nad situacemi zamysleli, a uvědomili si, že je potřeba být informován. Cílem není nutně opovědět správně, žáci v tomto věku nebudou mít vědomosti o některých specifických situacích, cílem je zamyslet se nad problémem.

20 minut

Žáci si sednou do kruhu, každá skupina představí své situace, tvrzení a svůj názor na jejich pravdivost. O svých odpovědích debatují s ostatními žáky. Ostatní žáci mohou o tvrzeních hlasovat. Pokud mají dvě skupiny stejnou situaci, představí své odpovědi hned po sobě.

12 minut

Žáci se s pomocí učitele snaží nalézt odpovědi na následující otázky na základě předchozí aktivity:

- Jak funguje zdravotní péče v ČR?
- Co se stane, když neplatím pojištění?
- Je velký rozdíl mezi chudými a bohatými co se týká zdraví u nás v porovnání se zahraničím?
- Co vše pojišťovna hradí?

2 minuty

Úklid třídy, ukončení hodiny.

VÝUKOVÁ LEKCE 18

LÉKAŘSKÁ PÉČE V ČR

ONLINE VERZE

3 minuty

Učitel stručně uvede téma hodiny.

3 minuty

Žáci se rozdělí do skupin po dvou až třech, učitel vytvoří odpovídající počet skupinových místností.

5 minut

Každá skupina dostane jednu situaci s tvrzeními, pokud je skupin více než situací, některé skupiny dostanou stejnou situaci. Situace s tvrzeními jsou zapsány ve sdíleném souboru určeném vždy pro jednu skupinu. Žáci ve skupinách zhodnocují přidělenou situaci a snaží se dle svých dosavadních znalostí a zkušeností rozhodnout, která tvrzení jsou pravdivá a která nepravdivá. Počet pravdivých a nepravdivých tvrzení se u situací liší. U některých situací jsou pravdivá všechna tvrzení. U některých situací není uvedeno dostatek informací, aby bylo možné o pravdivosti tvrzení rozhodnout. Aktivita slouží k tomu, aby se žáci nad situacemi zamysleli, a uvědomili si, že je potřeba být informován. Cílem není nutně opovědět správně, žáci v tomto věku nebudou mít vědomosti o některých specifických situacích, cílem je zamyslet se nad problémem. V průběhu aktivity učitel přechází mezi místnostmi a monitoruje práci žáků.

20 minut

Žáci se vrátí do společného hovoru, každá skupina představí své situace a tvrzení a svůj názor na jejich pravdivost. O svých odpovědích debatují s ostatními žáky. Ostatní žáci mohou o tvrzeních hlasovat pomocí zvednutí ruky. Pokud mají dvě skupiny stejnou situaci, představí své odpovědi hned po sobě.

12 minut

Žáci se s pomocí učitele snaží nalézt odpovědi na následující otázky na základě předchozí aktivity:

- Jak funguje zdravotní péče v ČR?
- Co se stane, když neplatím pojištění?
- Je velký rozdíl mezi chudými a bohatými co se týká zdraví u nás v porovnání se zahraničím?
- Co vše pojišťovna hradí?

2 minuty

Ukončení hodiny.

VÝUKOVÁ LEKCE 18

LÉKAŘSKÁ PÉČE V ČR

6) Pracovní listy a pomůcky

- Příloha 1 - Pracovní list Situace a tvrzení
- Příloha 2 - Texty s odpověďmi (pouze pro vyučujícího)

7) Zdroje

<https://www.mzcr.cz/verejne-zdravotni-pojisteni-2/>

PŘÍLOHA 1 - PRACOVNÍ LIST SITUACE A TVRZENÍ

Jsem zaměstnanec a potřebuji nové brýle, mám 4 dioptrie na obou očích.

- Zdravotní pojišťovna mi proplatí nové obroučky i skla, protože si brýle kupuji po dvou letech.
- Zdravotní pojišťovna mi proplatí nová skla dle předpisu, obroučky si musím zaplatit sám.
- Zdravotní pojišťovna brýle ani skla nehradí.
- Zdravotní pojišťovna mi neuhradí nic, protože jsem si neplatil zdravotní pojištění.

Jsem podnikatel, nezaplatil jsem jeden rok zdravotní pojištění a zlomil jsem si nohu.

- V nemocnici mě odmítli ošetřit, protože nejsem pojištěný.
- V nemocnici mi poskytli první pomoc, ale neměl jsem nárok na rehabilitaci. Tu jsem platil ze svého.
- V nemocnici mě ošetřili, nic jsem neplatil, musel jsem ale zpětně uhradit nezaplacené pojistné.
- V nemocnici mě ošetřili, ale musel jsem vše uhradit.

Jsem cizinec nelegálně pobývajícím v ČR a měl jsem úraz.

- Nikdo mi péči neposkytne, protože nejsem plátcem pojistného v ČR.
- Bude mi poskytnuta základní zdravotní péče, kterou budu muset zpětně uhradit.
- Bude mi poskytnuta veškerá péče a uhradí ji pojišťovna v mé domovské zemi, kde si platím zdravotní pojištění.
- Bude mi poskytnuta základní zdravotní péče tak, abych přežil. Tu uhradí stát. Ostatní péči si musím zaplatit nebo na ni nemám nárok.

Jsem důchodce, je mi 75 let a trpím poruchou sluchu způsobenou kostnatěním ušního bubínku.

- Na tuto chorobu neexistuje léčba, ale mám nárok každých deset let na nový naslouchací aparát.
- Na tuto chorobu je léčba, která existuje posledních několik let, ale je hrazená pouze pro pacienty do 65 let.
- Mám nárok na zákrok, který existuje posledních několik let, a pojišťovna mi jej plně uhradí.
- Protože mi nevyhovuje typ naslouchacího aparátu, který pojišťovna hradí, musím si sám zaplatit jiný.

PŘÍLOHA 1 - PRACOVNÍ LIST SITUACE A TVRZENÍ (POKRAČOVÁNÍ)

Byla mi diagnostikována vzácná choroba, na kterou v ČR neexistuje léčba.

- Mohu být léčen v sousedním Německu, pojišťovna mi léčbu uhradí.
- Mohu být léčen v sousedním Německu, pojišťovna mi uhradí léčbu do určité výše, zbytek musím doplatit.
- Na léčbu v Německu, kterou pojišťovna nehradí, nemám peníze, musím se spokojit s alternativou v Čechách. Nezemřu, ale budu mít trvalé zdravotní následky.
- Na léčbu v Německu nemám peníze, rodiče pro mě uspořádali sbírku, abych si mohl dovolit léčbu a žít plnohodnotný život.

Jsem na dovolené v zahraničí a měl jsem úraz, musím být ošetřen v nemocnici.

- Pojišťovna vše uhradila, protože každý měsíc řádně odvádím předepsanou částku na zdravotní pojištění dle zákona.
- Musel jsem dopláct, protože jsem nebyl připojištěn na cestu do zahraničí.
- Byl jsem připojištěn na cestu do zahraničí, ale přesto jsem musel dopláct.
- Musel jsem zaplatit celé ošetření, protože jsem nebyl připojištěn na cestu do zahraničí.

Po úraze mi byla amputována paže.

- Pojišťovna uhradila veškerou péči v nemocnici.
- Rehabilitaci jsem doplácel ze svého.
- Pojišťovna uhradila veškerou péči včetně rehabilitace a protézy.
- Mohl jsem si vybrat protézu, která mi nejvíce vyhovovala.

Zubař mi vyvrtal a zaplomboval dva zuby a provedl dentální hygienu.

- Protože jsem pojištěný, neplatil jsem nic.
- Připlatil jsem si za bílé plomby.
- Amalgámové plomby byly hrazeny pojišťovnou, ale musel jsem zaplatit za dentální hygienu.
- Doplácel jsem určitou částku na každé plombě, hygienu hradila pojišťovna, protože jsem ji absolvoval s odstupem dvou let od té poslední.

PŘÍLOHA 2 - TEXTY S ODPOVĚĐMI (POUZE PRO VYUČUJÍCÍHO)

Jsem zaměstnanec a potřebuji nové brýle, mám 4 dioptrie na obou očích.

- Zdravotní pojišťovna mi proplatí nové obroučky i skla, protože si brýle kupuji po dvou letech.
- Zdravotní pojišťovna mi proplatí nová skla dle předpisu, obroučky si musím zaplatit sám.
- Zdravotní pojišťovna brýle ani skla nehradí.
- Zdravotní pojišťovna mi neuhradí nic, protože jsem si neplatil zdravotní pojištění.

záleží na pojišťovně, v tuto chvíli dospělým nepřispívá

Jsem podnikatel, nezaplatil jsem jeden rok zdravotní pojištění a zlomil jsem si nohu.

- V nemocnici mě odmítli ošetřit, protože nejsem pojištěný.
- V nemocnici mi poskytli první pomoc, ale neměl jsem nárok na rehabilitaci. Tu jsem platil ze svého.
- V nemocnici mě ošetřili, nic jsem neplatil, musel jsem ale zpětně uhradit nezaplacené pojistné. **Jediná pravdivá varianta**
- V nemocnici mě ošetřili, ale musel jsem vše uhradit.

Jsem cizinec nelegálně pobývající v ČR a měl jsem úraz.

- Nikdo mi péči neposkytne, protože nejsem plátcem pojistného v ČR.
- Bude mi poskytnuta základní zdravotní péče, kterou budu muset zpětně uhradit. **Správná varianta**
- Bude mi poskytnuta veškerá péče a uhradí ji pojišťovna v mé domovské zemi, kde si platím zdravotní pojištění. **Nelze určit, ale nepravděpodobné**
- Bude mi poskytnuta základní zdravotní péče tak, abych přežil. Tu uhradí stát. Ostatní péči si musím zaplatit nebo na ni nemám nárok.

Jsem důchodce, je mi 75 let a trpím poruchou sluchu způsobenou kostnatěním ušního bubínku.

- Na tuto chorobu neexistuje léčba, ale mám nárok každých deset let na nový naslouchací aparát.
- Na tuto chorobu je léčba, která existuje posledních několik let, ale je hrazená pouze pro pacienty do 65 let. **Pravdivá varianta**
- Mám nárok na zákrok, který existuje posledních několik let, a pojišťovna mi jej plně uhradí.
- Protože mi nevyhovuje typ naslouchacího aparátu, který pojišťovna hradí, musím si sám zaplatit jiný. **Pravdivá varianta**

PŘÍLOHA 2 - TEXTY S ODPOVĚDMI (POKRAČOVÁNÍ)

Byla mi diagnostikována vzácná choroba, na kterou v ČR neexistuje léčba.

- Mohu být léčen v sousedním Německu, pojišťovna mi léčbu uhradí.
- Mohu být léčen v sousedním Německu, pojišťovna mi uhradí léčbu do určité výše, zbytek musím doplatit.
- Na léčbu v Německu, kterou pojišťovna nehradí, nemám peníze, musím se spokojit s alternativou v Čechách. Nezemřu, ale budu mít trvalé zdravotní následky.
- Na léčbu v Německu nemám peníze, rodiče pro mě uspořádali sbírku, abych si mohl dovolit léčbu a žít plnohodnotný život.

Vše je možné, záleží na konkrétní chorobě

Jsem na dovolené v zahraničí a měl jsem úraz, musím být ošetřen v nemocnici.

- Pojišťovna vše uhradila, protože každý měsíc řádně odvádím předepsanou částku na zdravotní pojištění dle zákona.
- Musel jsem dopláct, protože jsem nebyl připojištěn na cestu do zahraničí.
- Byl jsem připojištěn na cestu do zahraničí, ale přesto jsem musel dopláct.
- Musel jsem zaplatit celé ošetření, protože jsem nebyl připojištěn na cestu do zahraničí.

Správná varianta

Po úraze mi byla amputována paže.

- Pojišťovna uhradila veškerou péči v nemocnici. **Pravdivá varianta**
- Rehabilitaci jsem doplácel ze svého.
- Pojišťovna uhradila veškerou péči včetně rehabilitace a protézy. **Pravdivá varianta**
- Mohl jsem si vybrat protézu, která mi nejvíce vyhovovala.

Zubař mi vyvrtal a zaplomboval dva zuby a provedl dentální hygienu.

- Protože jsem pojištěný, neplatil jsem nic.
- Připlatil jsem si za bílé plomby. **Pravdivá varianta**
- Amalgámové plomby byly hrazeny pojišťovnou, ale musel jsem zaplatit za dentální hygienu.
- Doplácel jsem určitou částku na každé plombě, hygienu hradila pojišťovna, protože jsem ji absolvoval s odstupem dvou let od té poslední.

VÝUKOVÁ LEKCE 19

VYTVÁŘÍME PŘÍJEMNĚJŠÍ PROSTŘEDÍ PRO KAŽDODENNÍ ŽIVOT

ANOTACE

Žáci se seznámí s formou umění Street art, důraz je kladen na sociální rozměr tohoto druhu umění. Street art vzniká v nižších sociálních vrstvách, kde umělec bez vzdělání může pouze na základě svých schopností získat uznání a respekt širší společnosti. Zároveň jde o umění, které přímo ovlivňuje prostředí, kde se lidé denně pohybují. Žáci reflektují svůj vztah k místu bydliště a to, jakým způsobem jej ovlivňuje jeho estetická podoba. Žáci vytvářejí vlastní návrhy street art s cílem kultivovat prostředí, ve kterém se pohybují. Návrhy jsou dle možností a po dohodě realizovány v okolí školní budovy.

Doporučené místo realizace: Učebna a okolí školy

Vzdělávací oblast: Umění a kultura, Člověk a společnost

Oblast sociálního pilíře TUR: **Vztah k okolí, umění spojující různé vrstvy společnosti, umění kultivující veřejný prostor**

Očekávané výstupy ŠVP:

Výtvarná výchova - Žák:

- pracuje s vizuálními prvky z reálného světa, variuje je a využívá k vytváření světa fikčního
- hledá paralely k současnému vizuálnímu vyjadřování
- s podporou pedagoga zhodnocuje vhodnost volby technik pro své výtvarné záměry
- seznamuje se s různými funkcemi umění, se záměry tvůrců a s proměnami v čase
- experimentuje se známými i méně známými technikami a vyjadřovacími prostředky
- vnímá vizuální kulturu moderny a postmoderny v souvislostech s ostatními kulturními projevy lidstva
- rozpoznává vizuální znaky moderny a postmoderny, hledá paralely k sebevyjádření
- registruje výrazný vliv vědy a techniky na vývoj vizuální kultury
- postupy a přístupy moderny a postmoderny využívá jako inspirační zdroje k vlastní tvorbě
- reflektuje průběh výtvarných aktivit
- prezentuje svou práci v třídní skupině, zde ji vysvětluje a obhajuje

Výchova k občanství
Výtvarná výchova
6. - 9. ročník
4 vyučovací
hodiny

VÝUKOVÁ LEKCE 19

VYTVÁŘÍME PŘÍJEMNĚJŠÍ PROSTŘEDÍ PRO KAŽDODENNÍ ŽIVOT

Výchova k občanství - Žák:

- podílí se na ochraně majetku školy, komunity, je schopen formulovat, proč je vandalismus společensky nepřijatelný
- aktivně se zajímá o sociokulturní podmínky života v regionu svého bydliště
- zná instituce spravující oblast svého bydliště, ví, kde je má hledat a v jakých situacích běžného života se na ně může obracet
- aktivně přispívá do kulturní nabídky školy, komunity nebo regionu
- rozlišuje druhy vlastnictví a zná formy jejich ochrany

Klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence k řešení problémů, kompetence pracovní, kompetence občanské

Průřezová témata:

OSV

- Rozvoj schopnosti poznávání, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

MDV

- Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality, tvorba mediálního sdělení

EV

- Vztah člověka k prostředí

MKV

- Kulturní diference

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci si uvědomí, co vše patří do veřejného prostoru, kdo se stará o jeho ochranu, komu slouží a jak sami mohou přispívat k jeho kultivaci. Seznámí se s formami Street Artu, jeho legálními i ilegálními formami. Seznámí se s některými světovými i českými streetartery, kteří pracovali nejdříve ilegálně a jako autodidaktům bez akademického vzdělání se jim podařilo vypracovat se až na profesionální a legální tvůrce Mural artu. Samostatně vytipují prostor v okolí školy, který by si zasloužil kultivaci nástěnnou malbou, vytvoří návrhy a pokusí se vyjednat s úřady podmínky za jakých by bylo možné malbu realizovat.

2) Organizace vyučovací hodiny

Frontální, skupinová i samostatná práce

3) Pomůcky

Prezentace o street artu, prezentace o mural artu, dataprojektor s připojením na PC, balící papír a psací potřeby, internet, fotoaparát nebo mobil s možností fotit, čtvrtky a libovolný malířský, nebo kreslicí materiál, případně xerokopie fotografie vytipovaného místa

VÝUKOVÁ LEKCE 19

VYTVÁŘÍME PŘÍJEMNĚJŠÍ PROSTŘEDÍ PRO KAŽDODENNÍ ŽIVOT

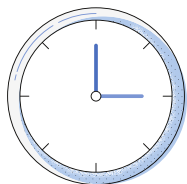
4) Teoretická část

Opora v učivu ŠVP:

VV- prvky vizuálně obrazného vyjádření, uspořádání objektů do celků v ploše, smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření, komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření

VKO – naše obec - ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku, kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, státní samospráva – orgány samosprávy, protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání (vandalismus)

5) Metodická část

1.VYUČOVACÍ HODINA:

15 minut

Úvod hodiny – výklad u prezentace o streetartu, jeho formách.

10 minut

Diskuse o legálním a nelegálním umění ve veřejném prostoru, žákovských zkušenostech s ním, s čím a kde se v okolí školy či domova setkali.

10 minut

Skupinová práce, myšlenková mapa – co je vandalismus, co umění? Žáci ve skupinách cca po 4 žácích, se snaží v myšlenkové mapě, nebo jiném kolektivním záznamu, pojmenovat rozhraní mezi vandalismem a pouličním uměním.

10 minut

Prezentace výstupů jednotlivých skupin a jejich reflexe.

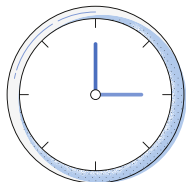
2.VYUČOVACÍ HODINA:

20 minut

Vycházka do okolí školy, prohlídka veřejného prostoru kolem školy. Vytipování nevzhledných svislých ploch ve veřejném prostoru, které by mohly být vhodné ke zkulturnění nástěnnou malbou a jejich fotografování. Průběžná diskuse o vhodnosti a rizicích (rozsah plochy, majitel zdi, povrch, souvislosti s okolím atd.)

VÝUKOVÁ LEKCE 19

VYTVÁŘÍME PŘÍJEMNĚJŠÍ PROSTŘEDÍ PRO KAŽDODENNÍ ŽIVOT

15 minut

Skupinová práce, třída rozdělena do tří skupin:

- 1. skupina vyhledává na internetu informace o orgánech samosprávy, které mohou nést odpovědnost za údržbu vytipovaných lokalit,
- 2. skupina formuluje žádost o povolení k tvorbě na vytipované zdi,
- 3. skupina vybírá vhodný materiál k malbě na zeď ve venkovním prostoru a tvoří rámcovou kalkulaci nákladů.

10 minut

Prezentace výstupů jednotlivých skupin a jejich reflexe.

3.VYUČOVACÍ HODINA:

15 minut

Prezentace muralartových děl.

15 minut

Žáci navrhnou do xerokopií s fotkou vytipované lokality varianty možného ztvárnění. Každý sám za sebe vytváří alespoň 2 varianty – rychlé skici bez detailů – kresba.

5 minut

Diskuse se spolužáky a pedagogem o možnostech alterace a výběru vzniklých nápadů.

10 minut

Každý žák si ze svých možností vybere jednu, kterou předkreslí tužkou na čtvrtku a tím si předpřipraví práci na další hodinu.

4.VYUČOVACÍ HODINA:

30 minut

Samostatná realizace jednoho vybraného návrhu – každý žák sám za sebe maluje na čtvrtku vlastní návrh.

15 minut

Společná reflexe se spolužáky nad návrhy v reflexivním kruhu. Případně výběr vítězného návrhu za třídu.

Po dohodě s městskou částí je možné návrhy zrealizovat.

6) Pracovní listy a pomůcky

- Příloha 1 - Prezentace Street art
- Příloha 2 - Prezentace Mural art

VÝUKOVÁ LEKCE 20

SOCIÁLNÍ ROZDÍLY VE SPOLEČNOSTI V KONTEXTU ČESKÉ LITERATURY

ANOTACE

Žáci se seznámí s dílem Petra Bezruče, zejména s básní Ostrava. Provedou stručný rozbor básně a seznámí se s okolnostmi doby, aby porozuměli, o čem báseň pojednává. Žáci ve skupinách porovnávají sociální vrstvy počátku 20. století a dnešní doby. Společně pak reflektují, jaké máme dnes k dispozici nástroje na pomoc sociálně slabým vrstvám obyvatel, které dříve neexistovaly.

Výchova k občanství
Český jazyk
8. ročník
1 vyučovací
hodina

Doporučené místo realizace: Učebna

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace, člověk a společnost

Oblast sociálního pilíře TUR: **Sociální nerovnost**

Očekávané výstupy ŠVP:

Český jazyk - Žák:

- seznamuje se s vlivem nových myšlenkových proudů na utváření osobnosti člověka
- vnímá různé vývojové trendy v souvislosti s historickými událostmi a s pocitu autorů

Výchova k občanství - Žák:

- aktivně se zajímá o sociokulturní podmínky v různých koutech světa
- je schopen diskutovat na téma nezávislosti a vzájemné závislosti lidí
- rozumí významu ochrany lidských práv a umí uvést příklady jejich porušování ze současnosti, kdekoli ve světě

Klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence personální a sociální, kompetence občanské

Průřezová témata:

OSV

- Rozvoj schopností poznávání, mezilidské vztahy, kooperace a kompetice, komunikace

VDO

- Občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě

VÝUKOVÁ LEKCE 20

SOCIÁLNÍ ROZDÍLY VE SPOLEČNOSTI V KONTEXTU ČESKÉ LITERATURY

VLASTNÍ METODIKA

1) Výukový cíl

Žáci se seznámí s osobností Petra Bezruče a na pokladu jeho básně Otrava povedou debatu o sociálních nerovnostech ve společnosti.

2) Organizace vyučovací hodiny

Frontální výuka, skupinová práce

3) Pomůcky

Počítač a projektor, pracovní listy

4) Teoretická část

Prezentace Petr Bezruč – život a dílo

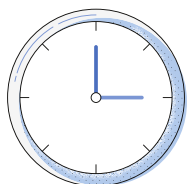
Sociální situace horníků v druhé polovině 19. století:

Vlastníci dolů byli příslušníci šlechty: hrabě Wilczek, hrabě Larisch-Mönnich, kníže Salm, baron Rotschild. Nenesli veliké náklady, mzdy byly v porovnání se zisky mizivé a odpovědnost za pracovníky neměli žádnou. Bezpečnost práce v dolech byla nedostačující. Docházelo k mnohým úrazům a úmrtím. Např. r. 1854 bylo v dolech 34 osob zabito, 14 těžce a 52 lehce zraněno. Majitelé dolů neměli vůči zraněným ani rodinám zesnulých žádné povinnosti. Kdo onemocněl, musel se doma na vlastní náklady léčit, kdo byl zraněn stvalými následky, většinou sestal žebrákem. Horníci někdy stávkovali za zlepšení podmínek, ale dlouho nedosáhli výrazného úspěchu. Např. v roce 1852 stávkovalo 300 horníků knížete Salma za vyšší mzdy, ale okresní hejtman v Bohumíně nechal všechny mladé stávkující horníky odvést na vojnu. Ve druhé polovině 19. století těžba a s ní i počty horníků v regionu výrazně rostly. Tím rostla i nespokojenost horníků s jejich sociální situací. Až roku 1885 po veliké stávce se dostala situace horníků k projednání v říšské radě, do té doby se problémem nikdo nezabýval. V souvislosti s mezinárodním socialistickým hnutím se protesty horníků staly lépe organizované a dosahovaly lepších výsledků. Na jaře roku 1890 proběhla generální stávka horníků, došlo i na krveprolití a násilné potlačování stávky. Přesto horníci dosáhli některých ústupků, mimo jiné zkrácení pracovní doby z 12 na 10 hodin, volnou neděli a navýšení mzdy.

VÝUKOVÁ LEKCE 20

SOCIÁLNÍ ROZDÍLY VE SPOLEČNOSTI V KONTEXTU ČESKÉ LITERATURY

5) Metodická část

3 minuty

Úvod hodiny, uvedení tématu.

10 minut

Vyučující seznámí žáky s životem a dílem Petra Bezruče pomocí přiložené prezentace.

15 minut

Žáci jsou rozděleni do skupin po třech až čtyřech, přečtou jednou nahlas báseň Ostrava (střídají se ve čtení). Potom žáci ve skupinách zkusí vlastními slovy krátce shrnout jednotlivé odstavce básně, shrnutí si zapíší do kopie vedle textu básně. Když jsou hotovi se shrnutím, přejdou žáci k otázkám k zamyšlení na druhé straně pracovního listu.

15 minut

Žáci prezentují své shrnutí a porovnávají pochopení významu básně. Žáci porovnávají své odpovědi na otázky a debatují na téma sociální nerovnosti.

2 minuty

Shrnutí získaných poznatků a ukončení hodiny.

ONLINE VERZE

3 minuty

Úvod hodiny, uvedení tématu.

10 minut

Vyučující seznámí žáky s životem a dílem Petra Bezruče pomocí přiložené prezentace. Prezentaci sdílí na obrazovce.

15 minut

Žáci jsou rozděleni do skupin po třech až čtyřech. Pracovní list s básní a otázkami je umístěn ve Wordu pro každou skupinu zvlášť ve sdílených souborech, do kterých žáci mohou také psát. Žáci přečtou jednou nahlas báseň Ostrava (střídají se ve čtení). Pro jednotlivé skupiny jsou vytvořeny skupinové místnosti. Žáci ve skupinách zkusí vlastními slovy krátce shrnout jednotlivé odstavce básně, shrnutí píšou do souboru Word, určeného pro svoji skupinu, vedle původního textu básně. Když jsou hotovi se shrnutím, přejdou žáci k otázkám k zamyšlení na druhé straně pracovního listu. Mohou si opět psát poznámky do souboru. Učitel přechází mezi místnostmi a také průběžně kontroluje soubory jednotlivých skupin.

VÝUKOVÁ LEKCE 20

SOCIÁLNÍ ROZDÍLY VE SPOLEČNOSTI V KONTEXTU ČESKÉ LITERATURY

15 minut

Žáci jsou vráceni zpět do hlavního videohovoru a prezentují své shrnutí, porovnávají pochopení významu básně. Žáci porovnávají své odpovědi na otázky a debatují na téma sociální nerovnosti

2 minuty

Shrnutí získaných poznatků a ukončení hodiny.

6) Pracovní listy a pomůcky

- Příloha 1 - Pracovní list
- Příloha 2 - Prezentace

7) Zdroje

https://cs.wikipedia.org/wiki/Petr_Bezru%C4%8D

<https://sbc.org.pl/Content/318776/Publikacja-KC-7850.pdf>

PŘÍLOHA 1 - PRACOVNÍ LIST

1.ČÁST

Petr Bezruč
Ostrava

Shrnutí

Sto roků v šachtě žil, mlčel jsem
sto roků kopal jsem uhlí,

—

za sto let v rameni bezmasém
svaly mi v železo ztuhly.

—

Uhelný prach sed mi do očí,
rubíny ze rtů mi uhly,

—

ze vlasů, z vousů a z obočí
visí mi rampouchy uhlí.

Chléb s uhlím беру si do práce,
z roboty jdu na robotu,
při Dunaji strmí paláce,
z krve mé a z mého potu.

Sto roků v kopalně mlčel jsem,
kdo mi těch sto roků vrátí?
Když jsem jim pohrozil kladivem,
kdekdo se začal mi smáti.

Abych měl rozum, šel v kopalnu zas,
pro pány dřel se jak prve -
máchl jsem kladivem - teklo to v ráz
na Polské Ostravě krve!

Všichni vy na Slezské, všichni vy, dím,
nech je vám Petr neb Pavel,
mějž prs kryt krunýřem ocelovým,
tisícům k útoku zavel,

Všichni vy na Slezské, všichni vy, dím,
hlubokých páni vy dolů,
přijde den, z dolů jde plamen a dým,
přijde den, zúčtujem spolu!

PŘÍLOHA 1 - PRACOVNÍ LIST

2.ČÁST - OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ

1 Kdo získal největší část peněz z těžby uhlí? Majitel nebo horníci?

.....

.....

.....

2 Jak je to dnes? Jaká je situace v uhelném průmyslu?

.....

.....

.....

3 Co se stalo, když horník onemocněl, utrpěl zranění s celoživotními následky v práci nebo v dole zahynul? Měl on nebo jeho rodina nárok na nějakou kompenzaci nebo finanční pomoc?

.....

.....

.....

4 Jak je to dnes? Mají horníci nějakou zvláštní výhodu oproti jiným profesím?

.....

.....

.....

5 Jsou země, kde je ještě dnes pro dělníky situace podobná jako před sto lety u nás? (například v souvislosti s výrobou baterií do elektrických aut)

.....

.....

.....

Publikace podléhá licenci:

Creative Commons Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Pro zobrazení licenčních podmínek navštivte
<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

Tento materiál byl graficky zpracován v programu canva.com

**Projekt „51 kroků k lepšímu společnému vzdělávání“
CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_068/0001453 je spolufinancován Evropskou unií.**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

